

Adroddiad Blynyddol a Datganiadau Ariannol

Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2022

Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

(Cwmni cyfyngedig drwy warant heb gyfalaf cyfranddaliadau)

Rhif Cwmni: 00454297 (Cymru a Lloegr)

Rhif Elusen: 221538

Cynnwys

Cyflwyniad

- 2 Amcanion, Gweledigaeth, Cenhadaeth a Gwerthoedd
- 3 Datganiad y Cadeirydd

Adroddiad Strategol

- 5 Perfformiad Busnes
- 10 Adolygiad Ariannol
- 16 Adroddiad y Cyfarwyddwyr
- 19 Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol

- 20 Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

Datganiadau Ariannol

- 24 Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol
- 25 Mantolen Gyfunol
- 26 Mantolen y Cwmni
- 27 Datganiad Llif Arian Cyfunol

Nodiadau

- 28 Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol
- 55 Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol

Manylion gweinyddol a chyfeirnod

- 56 Manylion y Cwmni
- 56 Ymgynghorwyr Proffesiynol
- 57 Cyfarwyddwyr a Swyddogion

Cyflwyniad

Mae'r ymddiriedolwyr yn falch o gyflwyno eu hadroddiad cyfarwyddwyr blynyddol sy'n ymgorffori'r adroddiad strategol, ynghyd â'r datganiadau ariannol o'r gweithgaredd am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2022, sydd hefyd yn cael eu paratoi i fodloni'r gofynion ar gyfer adroddiad a chyfrifon cyfarwyddwyr at ddibenion Deddf Cwmnïau.

Paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â'r polisiau cyfrifyddu a amlinellir yn nodiadau'r datganiadau ariannol ac maent yn cydymffurfio â dogfen Lywodraethu'r elusen, Deddf Cwmnïau 2006 a "Chyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau: Datganiad o Arfer Argymelledig sy'n berthnasol i elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102) yn weithredol o 1 Ionawr 2019)".

Amcanion Elusennol

Amcanion elusennol WNO yw "...i hyrwyddo a chynorthwyo gyda'r cynnydd mewn addysg i'r graddau â bod natur elusennol i'r fath hyrwyddiad a chymorth, ac yn benodol, cyn belled â bod natur elusennol iddynt, i gaffael a chynyddu'r gwerthfawrogiad a dealltwriaeth o gelf ddramatig ar bob ffurf yng Nghymru a thu hwnt." Dyfynnwyd y geiriau hyn o Femorandwm Cymdeithasu WNO.

Gweledigaeth

Yn ystod gwanwyn 2022 datblygwyd Strategaeth WNO 2023-26 newydd. Cynhaliwyd adolygiad llawn o weledigaeth a chenhadaeth y cwmni i weld a fyddent yn galluogi WNO i symud ymlaen o'r bwlch a achoswyd gan y pandemig, a'r effeithiau sylweddol a gafodd ar ei fusnes, tuag at iteriad newydd, lle mae ei genhadaeth a'i raglennu yn cyd-fynd yn glir â'r amrywiaeth o gymunedau mae'n ei wasanaethu. Yn ogystal, bydd yn ceisio cyd-fynd â strategaethau cyffredinol Cyngor Celfyddydau Cymru a Chyngor Celfyddydau Lloegr ac i greu cysylltiadau ystyrlon a chryf gyda phawb sy'n rhan o'r rhaglenni.

Datblygwyd y weledigaeth bwrpasol newydd:

Rydym yn dwyn ynghyd pobl o bob cefndir i greu a phrofi opera ryfeddol, i gyfoethogi bywydau, cryfhau cymunedau a chyfoethogi'r holl ardaloedd rydym yn canolbwyntio ein gwaith ynddynt.

Cam cyntaf yn trawsnewid Opera Cenedlaethol Cymru yw'r Cynllun strategol a fydd yn gweld y cwmni'n cadw ei statws cenedlaethol a rhyngwladol, ond gyda rhwydwaith o hybiau lleol, wedi eu dylunio i feithrin cysylltiadau agos rhwng y cwmni a'i gymunedau perthnasol. Bydd ei raglenni'n gyfuniad o berfformiadau a phrosiectau cyfranogol, gyda phwyslais arbennig ar waith wedi ei greu ar y cyd. Y nod cyffredinol yw gwneud y gwaith yn berthnasol bob amser, gan ddod o hyd i gysylltiadau rhwng y gwaith ei hun a phrofiadau go iawn y gynulleidfa.

Gwerthoedd

Rydym yn:

Gynhwysol - Mae gennym ddiwylliant gweithle lle mae bob person yn cael ei barchu a'i werthfawrogi.

Cydweithredol - Rydym yn gweithio fel tîm i gyflawni nodau cyffredin.

Arloesol - Rydym yn herio ein hunain yn greadigol ac yn annog syniadau newydd.

Hael - Mae ein pobl yn defnyddio eu dawn, gwybodaeth a sgiliau gyda haelioni ysbryd.

Cyfrifol - Rydym yn gweithredu gydag uniondeb ac atebolrwydd.

Datganiad y Cadeirydd

Roedd ffordd at adfer Opera Cenedlaethol Cymru 'r pandemig Covid drwy gydol tymor 2021-2022 yn araf ond cyson. Mae'r sector opera wedi arfer gweithredu i gynlluniau sydd wedi eu creu o leiaf dair blynedd ymlaen llaw, ond roedd hen droi cefn ar gynllunio o'r fath wedi digwydd wrth i ni aros yn amyneddgar i'r Llywodraeth roi'r golau gwyrdd i aildechrau perfformiadau byw. Cael a chael oedd hi, ond daeth caniatâd yn y diwedd dridiau cyn dyddiad ein hymarfer cyntaf. Gan ragweld yr ansicrwydd, roeddem wedi penderfynu cyflwyno dwy opera yn nhymor yr hydref, yn hytrach na'r tair arferol, gan ei fod yn amlwg y byddai dal angen rhoi mesurau cadw pellter cymdeithasol ar waith tu ôl i'r llenni ac yn yr ymarferion. Gyda dim ond dwy opera, roedd dyna fwy o hyder y byddem yn llwyddo i'w cynnal gyda llai o risg o heintio â Covid ar raddfa fawr, a fyddai'n cyfaddawdu'r broses ymarfer yn sylweddol.

Y peth mwyaf cadarnhaol o'r rheoliadau perfformio newydd oedd bod y perfformwyr ar y llwyfan yn rhydd o fesurau cadw pellter cymdeithasol, oedd o gymorth mawr i ni roi'r argraff i'n cynulleidfaoedd bod rhyw lun o normalrwydd wedi dod yn ôl. Agorodd tymor yr hydref gydag adfywiad o gynhyrchiad hynod boblogaidd WNO o *The Barber of Seville*, dan arweiniad ein Cyfarwyddwr Cerdd Tomáš Hanus, gyda chynhyrchiad newydd o *Madam Butterfly* gan Puccini i ddilyn. Roedd ein cynhyrchiad blaenorol o *Madam Butterfly* wedi aros yn ein repertoire ers iddo gael ei weld gyntaf yn 1978, felly roedd hi'n hen bryd cael cynhyrchiad newydd. Yn y blynyddoedd diweddar, mae opera Puccini wedi ennill enw da cynhennus ar sail ystrydebu hil, felly roedd angen dull gweithredu gwahanol i'r gwaith. Roedd y dasg yn nwylo'r cyfarwyddwr o Awstralia Lindy Hume a'r dylunydd o'r DU Isabell Mywater ac Arweinydd Llawryfog WNO, Carlo Rizzi, a'r canlyniad oedd cynhyrchiad oedd yn gwyro oddi wrth y dwyreinioldeb confensiynol ac yn canolbwyntio yn hytrach ar ecsbloetio'r cymeriad canolog 15 oed. Cynorthwywyd y dull gweithredu hwn gan gyfres arloesol o drafodaethau ar-lein oedd yn archwilio testunau perthnasol i'r opera megis imperialaeth fyd eang a sut i gyflwyno gweithiau sy'n cael eu hystyried yn sarhaus i rai cymunedau heddiw.

Roedd ansicrwydd ynghylch pryd y byddem yn perfformio'n golygu dyddiad 'ar werth' oedd yn llawer hwyrach na'r arfer. Gyda chyfyngiadau Covid yn cael eu llacio'n rhywbeth diweddar iawn, nid oedd yn syndod bod ein cynulleidfaoedd yn llawer arafach yn dychwelyd na'r hyd a obeithwyd. Nid oedd yr amharodrwydd hwn, fodd bynnag, yn unigryw i WNO, ond fe'i gwelwyd ledled y sector celfyddydau perfformio ac fe barhaodd drwy gydol y flwyddyn. Canlyniad hyn oedd colled anochel yn incwm y swyddfa docynnau, rhagamcanion a oedd eisoes wedi eu hystyried gyda chynulleidfa'n oedi cyn dychwelyd.

Roedd symud grŵp mawr o bobl ar daith o amgylch y wlad bob amser yn cyflwyno'r potensial i Covid daro, yn enwedig gan fod llawer o'n lleoliadau teithio'n llawer mwy cyfyng gefn llwyfan na Chanolfan y Mileniwm; ac felly y bu. O ganol y daith ymlaen, roedd absenoldebau mynych o ganlyniad i salwch, ond mae'n arwydd o ysbryd anorchfygol y cwmni bod y llenni wedi eu hagor a bod cerddorion dros dro wedi eu canfod.

Fe aeth ein prosiect yn ei flaen, er ei fod flwyddyn yn ddiweddarach na'r disgwyl, sef gwahoddiad WNO i gyflwyno opera newydd, *Al Wasl* gan y cyfansoddwr o'r Emiradau Arabaidd Unedig, Mohammed Fairouz, yn Expo 2020 Dubai. Gohiriwyd Expo o 2020 i 2021 o ganlyniad i Covid, ac er ei fod i nodi agoriad Expo yn wreiddiol, y dyddiad cyntaf a lwyddwyd i'w gael i berfformio'r gwaith oedd ar ddiwedd ein taith ym mis Rhagfyr 2021. Golyga hyn bod yn rhaid i'r setiau gael eu hanfon allan i Dubai ymhell cyn i'r ymarferion ddechrau, ac eto, mae'n arwydd o sgil y cwmni bod y cynhyrchiad gan Syr David Pountney wedi ei gynnal â'r fath ragoriaeth er gwaethaf prinder amser ymarfer ac amser technolegol oedd ar gael yn Nhŷ Opera Dubai.

Datganiad y Cadeirydd (parhad)

Agwedd llai gweledol o'r bwlch Covid oedd ei effaith ar weithrediadau Gwasanaethau Theatrig Caerdydd, gweithdai set WNO. O ystyried yr ansicrwydd yn ymwneud â dychwelyd i weithrediad llawn, ynghyd â'r ôl-groniad o archebion gan gynhyrchwyr masnachol, penderfynwyd na fyddai tymor y gwanwyn WNO yn cynnwys cynhyrchiad newydd, ond y byddai, yn hytrach, yn cyflwyno adfywiad o ddau waith cadarn, *Don Giovanni* a Janáček's *Jenůfa*, ynghyd â pherfformiadau pellach o *Madam Butterfly*. Cafodd y daith groeso cynnes gan y beirniaid a'r cynulleidfaoedd, er bod y cynulleidfaoedd yn dal i fod yn is na'r ffigurau presenoldeb a ddisgwyliwyd. Yn anffodus, bu i'r cynnydd yn yr amrywiolyn omicron Covid effeithio ar y cwmni tra ar daith, ac fe welwyd yr un dyfeisgarwch ag a welwyd yn yr hydref yn dod i rym yn ein hymdrechion i barhau i godi'r llenni. Ond nid oedd hyd yn oed hyn yn ddigon wrth i'r criw cyfan o drydanwyr ddiodef o'r feirws, ac felly am y tro cyntaf mewn 36 mlynedd, gorfodwyd WNO i ganslo perfformiad.

Ar nodyn mwy cadarnhaol, bu i'r ystod eang o weithgaredd a grëwyd gan ein Rhaglenni ac Ymgysylltu allu dychwelyd. Un fenter nodyn newydd oedd ein rhaglen Covid Hir, a grëwyd mewn cydweithrediad â thri Bwrdd Iechyd Cymru gyda chymorth Cyngor Celfyddydau Cymru. Roedd mor llwyddiannus fel ei fod yn cael ei gynnig gan weddill y Byrddau Iechyd yn ystod 2022-2023. Wedi ei ysbrydoli gan thema sylfaenol ein cynhyrchiad o *Madame Butterfly*, crëwyd prosiect ysgolion cynradd hefyd mewn cydweithrediad â'r Ymddiriedolaeth Brave Bear, lle creodd y myfyrwyr eu hopera eu hunain gan ddangos iddynt sut i gydnabod a deall ecsbloetio posibl, a sut i gadw'n ddiogel. Cyflwynodd aelodau ieuengaf Opera ieuentid WNO gynhyrchiad iasol gwych o opera Judith Wier, *The Black Spider*. Cafodd y prosiect ei ohirio oherwydd y pandemig a chafodd ei gyflwyno yn y diwedd mewn theatr wahanol i'r hyn a gynlluniwyd yn wreiddiol; ond roedd y perfformiad a gafwyd yn dystiolaeth o'r dalent o fewn y grŵp.

Ac nid dyna'n unig a gafwyd gan gantorion yr Opera ieuentid, gan iddynt hefyd gael lle amlwg yn ein cynhyrchiad olaf o'r flwyddyn, sef *Migrations* gan Will Todd. Wedi ei gynllunio'n wreiddiol ar gyfer Hydref 2020, roedd yn well oedi'r perfformiad cyntaf, yn hytrach na'i gyflwyno pan oedd yn rhaid cydymffurfio â chadw pellter cymdeithasol. Cafodd y penderfyniad hwnnw ei gyfiawnhau'n llwyr gan y perfformiadau a gafwyd pan ddaeth i olau dydd. Mae'r gwaith yn edrych ar y broblem ymfudo a mewnfudo drwy lygad chwech o straeon sy'n rhyng-gysylltu, ac ynghyd â chast mawr o unawdwyr, mae grŵp Opera ieuentid WNO a Chorws WNO mwy hefyd yn gofyn am griw o berfformwyr Bollywood a Chôr Gospel. Roedd yr effaith ar ein cynulleidfaoedd yn amlwg ac fe orffennodd ein tymor gyda'r dystiolaeth berffaith o bŵer ein ffurf ar gelfyddyd i wefreiddio, i bryfocio'r meddwl ac i fod yn adloniant yr un pryd.

Mae opera yn ffurf ddrud ar gelfyddyd i'w gynnal, ac wastad wedi bod, ac ni fyddem wedi gallu gwneud hyn heb y cymorth cryf gan Gyngor Celfyddydau Cymru a Chyngor Celfyddydau Lloegr, ynghyd â nifer fawr o ymddiriedolaethau, sefydliadau a rhoddion unigol ledled y wlad sy'n cynorthwyo ein gwaith. Efallai bod pandemig Covid wedi atal ein gwaith, ond wedi blwyddyn a hanner o ynysu, pwysleisiodd ein hail ymddangosiad yr angen sylfaenol i fodau dynol gysylltu â'i gilydd, ac mae perfformiadau byw yn hanfodol i gyflawni hyn.

Yvette Vaughan Jones

Adroddiad Strategol

Perfformiad Busnes

Dechreuodd y cwmni'r flwyddyn mewn sefyllfa arian wrth gefn gref, roedd effaith barhaus pandemig Coid-19 yn golygu bod yna lefel uchel o ansicrwydd yn ein rhagolygon ariannol am y flwyddyn. Felly, roedd ein rhagolygon am y flwyddyn ariannol 2021/22 yn cymhwyso'r lleihad a ragwelwyd mewn incwm i roi amser i werthiant y swyddfa docynnau adfer wrth i gynyrchiadau ddychwelyd i'r theatrau.

Roedd y rhaglen 2021-22 yn cynnwys teitlau operatig (The Barber of Seville, Madama Butterfly, Don Giovanni, Jenufa, a Migrations), yn canolbwyntio ar yr adferiad gyda'r nod o ddenu'r gynulleidfa i'r syniad o ddychwelyd i berfformiadau opera byw. Roedd y ffigurau'n dangos dychwelyd mwy graddol, gan unwaith eto adlewyrchu'r tueddiadau cyffredinol yn y diwydiant. Yn ystod 2021-22, cyflawnwyd oddeutu 62% o dargedau cynulleidfa a 58% o dargedau ariannol - gyda bron i 50,000 o bobl yn mynychu perfformiadau prif opera.

Gyda digon o bellter o reoliadau cyfnod clo 2021, roedd Tymor Hydref 2022 (The Makropulos Affair, La Bohème, a Migrations, yn ogystal â Cherry Town, Moscow, cynhyrchiad Opera leuencid Youth) yn dangos arwyddion o adfer cyflym, er ei fod mewn amgylchedd ariannol mwy prudd. Cyflawnwyd targedau cynulleidfa ac ariannol o 74% a 73%, yn y drefn honno.

Cyflwynwyd tymor operatig 2021-22 ar draws naw lleoliad yng Nghymru a Lloegr.

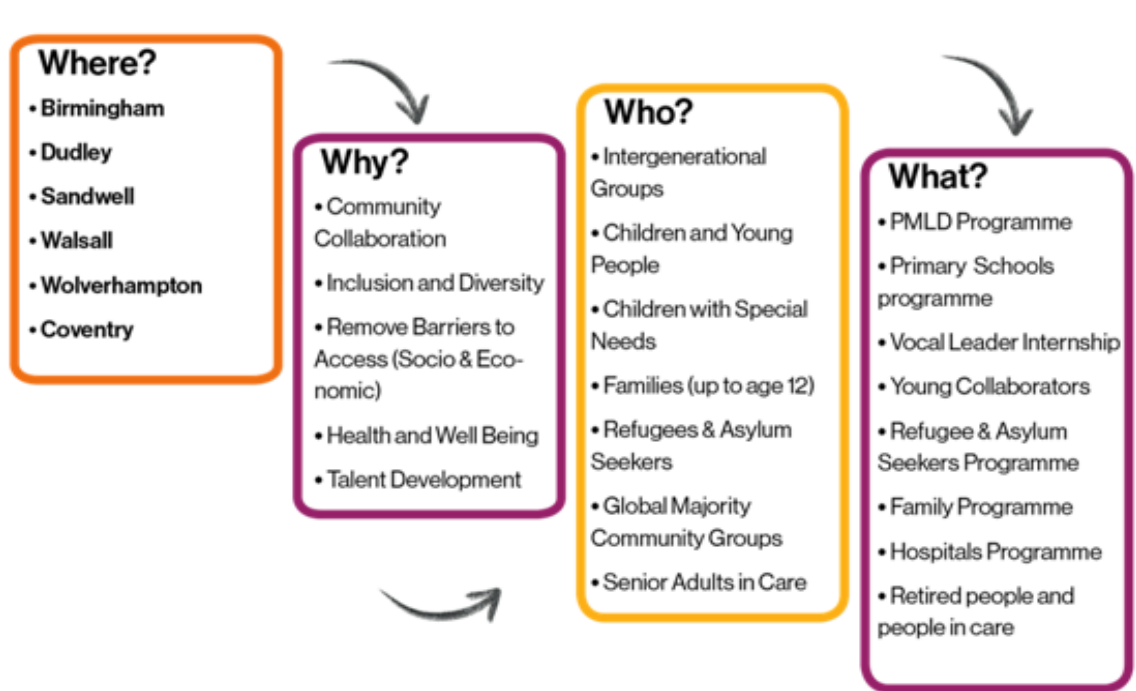
Adroddiad Strategol (parhad)

Yn ystod y flwyddyn parhaodd ein gweithgaredd Rhaglen ac Ymgysylltu mewn cymunedau gan ganolbwyntio ar gyflwyno yng Nghymru a Gorllewin Canolbarth Lloegr.

Mae cyflwyno yng Nghymru'n gyfwerth â £19 y pen:

Mae cyflwyno yng Ngorllewin Canolbarth Lloegr yn gyfwerth â £15 y pen gydag 85% o gyfranogiad gan fwyafrif byd-eang a chefnidiroedd incwm isel:

Adroddiad Strategol (parhad)

Drwy gydol y cyfnod, bu i Gyngor Celfyddydau Cymru a Chyngor Celfyddydau Lloegr gynnal eu cyllid rheolaidd, gan roi'r hyder i ni gynllunio tymor llawn o weithgaredd. Rydym hefyd yn hynod o ddiolchgar i nifer o unigolion, ymddiriedolaethau a sefydliadau, a phartneriaid corfforaethol oedd wedi parhau i gynorthwyo WNO drwy gydol y cyfnod hynod heriol hwn. Mae gwariant ar draws pob rhan o'r cwmni wedi ei reoli'n effeithiol yn ystod y flwyddyn. Gyda chymaint o ansicrwydd economaidd ac ariannol ar ddechrau'r cyfnod, roeddem yn falch o ddarparu sefyllfa adennill costau ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Ffactorau allanol

Wrth i WNO barhau i weithio mewn amgylchedd sy'n cyflwyno'r amgylchiadau mwyaf heriol a achoswyd gan y pandemig byd-eang ynghyd ag ansicrwydd economaidd wrth adfer wedi Covid, Brexit, a'r argyfwng costau byw. Mae cynulleidfaoedd yn dychwelyd i theatrau a pherfformiadau byw'n parhau'n her ac mae gwerthiant tocynnau ar gyfartaledd 25% yn is na'r disgwyl ar gyfer tymor yr Hydref 2022.

Mae nod 'ffyniant bro' llywodraeth y DU i **gynyddu ffyniant, ehangu cyfle, a sicrhau na doe dyr un rhanbarth yn cael ei adael ar ôl** wedi cael effaith sylweddol ar gyhoeddiadau cyllid diweddar Cyngor Celfyddydau Lloegr, lle mae model rhanbarthol o gyflwyno opera yn Lloegr wedi ei gyflwyno heb ddim cefnogaeth glir am y penderfyniad. Mae protest proffil uchel i gynnal adolygiad opera ar raddfa eang yn ymwneud â chwmnïau opera. Mynychodd aelodau hŷn o Gyngor Celfyddydau Lloegr bwyllgor dethol Technoleg Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ar 7 Rhagfyr 2022, i ymateb i gwestiynau ynghylch cynigion ac amodau cyllido WNO ac ENO. Fel cwmni teithiol sy'n ymweld â saith lleoliad ddwywaith y flwyddyn yn Lloegr, mae WNO wedi cael toriad o 35% yng nghyllid Cyngor Celfyddydau Lloegr o fis Mawrth 2023, ar sail bod ein teithio'n cael ei gwtogi i bedwar lleoliad yn unig. Mae trafodaethau'n parhau gyda Chyngor Celfyddydau Lloegr ynghylch manylion y cytundeb cyllid ar gyfer 2023-27, wrth ddisgwyl am benderfyniad terfynol a fydd adolygiad Opera ar raddfa eang yn cael ei gynnal.

Mae disgwyl i'r rownd nesaf o adolygiad buddsoddi gan Gyngor Celfyddydau Cymru ddechrau ym mis Ionawr 2023, gyda'r dyddiad cau ar gyfer ceisiadau ar 31 Mawrth 2023. Bydd cadarnhad o ganlyniadau cyllid yn cael eu cyhoeddi erbyn diwedd mis Rhagfyr 2023 gyda'r cytundebau cyllid newydd yn dechrau ym mis Ebrill 2024.

Mae WNO yn cydnabod bod gweithio yn yr amgylchedd heriol hwn yn gofyn i'r cwmni fod yn fwy ymatebol i anghenion amrywiol ein cynulleidfaoedd sy'n newid yn barhaus ac i gyflawni ein cynnig yn y modd mwyaf effeithiol ac effeithlon. Er mwyn parhau i gyflwyno perfformiadau o safon fyd-eang a'n gweithgareddau sydd wedi eu targedu yn y cymunedau a wasanaethwn, mae angen i ni ail siapio ein model cyflwyno i ymateb i anghenion ein hamgylchedd a'n cynulleidfaoedd sy'n newid yn barhaus. Bydd y model gweithredu newydd yn gwella'r perthnasoedd effeithiol a chryf sydd eisoes ar waith gennym ac yn parhau i ddatblygu a meithrin talent i sicrhau bod yr ecoleg gelfyddydol yn parhau'n gryf yng Nghymru ac yn y DU.

Adroddiad Strategol (parhad)

Dod â chynulleidfaoedd yn ôl

2021-22 oedd y tymor cyntaf nad oedd tarfu arno i WNO ers pandemig COVID, ac mae'r disgwyl hir wedi sicrhau awydd cyffredin i fynychu perfformiadau opera - gyda'r Cwmni'n awyddus i ddychwelyd i ymarferion arferol, a chynulleidfaoedd yn awyddus i ddechrau profi digwyddiadau byw yn yr awditoriwm.

Ar ddiwedd Tymor 2021-22, cynhaliodd WNO arolwg cynulleidfa yn ystod mis Gorffennaf-Awst 2022 gyda'r nod o ddod o hyd i'r teimlad ymysg cynulleidfa arferol WNO am ystod eang o bynciau perthnasol ym mhedwar o'i brif leoliadau - Caerdydd, Llandudno, Southampton a Birmingham. Cadarnhaodd y canlyniadau'r newid a ragwelwyd yn arferion y gynulleidfa, h.y. cynnydd sylweddol mewn archebion munud olaf, lleihad posibl yn nifer yr ymweliadau (gydag oddeutu 25% yn bwriadu mynychu llai o berfformiadau), gyda phryderon am gostau byw yn waeth na'r rhai ynghylch diogelwch COVID pan mae'n dod i archebu tocynnau (gyda 40% yn nodi eu bod wedi lleihau eu gwario ar weithgareddau diwylliannol yn ystod 2022.)

Mae canlyniadau'r arolwg yn unol â'r rhai o ymarfer diwylliannol ehangach ar draws y diwydiant gan Audience Agency, y mae eu canfyddiadau'n dangos bod pryderon ynghylch COVID wedi 'lleihau', gyda 'hanner yn teimlo "pethau'n ôl i'r arfer"'. Yn yr un modd, mae cyfraddau presenoldeb wedi gwella, gan ddangos cynnydd o 90%. Yn eilio canfyddiadau WNO mae'r lleihad disgwyledig yn amllder yr ymweliadau, gan osod heriau tymor hir i adfer wedi'r pandemig, wrth i'r mwyafrif helaeth (92%) boeni am effaith yr argyfwng costau byw.

Mae WNO yn cydnabod na fydd y ffordd i adfer yn un fer, ac mae canfyddiadau'r arolwg yn dangos y dylai unrhyw brosiect datblygu cynulleidfa ganolbwyntio ar adfer/cadw cynulleidfa a recriwtio cynulleidfaoedd newydd gan nad yw dychweliad graddol y cynulleidfaoedd presennol wedi eu cwblhau. Fodd bynnag, mae hefyd yn rhoi cyfle i WNO fynd i'r afael mewn nifer o ffyrdd â'r broblem canfyddiad tymor hir ynghylch opera fel ffurf ar gelfyddyd.

Bydd allbwn cynhwysfawr WNO yn nhermau prosiectau cymunedol, allgymorth, ysgolion ac iechyd yn parhau i flodeuo, gan fynd i'r afael â'r broblem hon a rhyd y ffordd a chyrraedd miloedd o gynulleidfaoedd newydd na fyddai fel arall yn cael y profiad o opera yn eu bywydau. Yn yr un modd, bydd cynyrchiadau newydd (e.e. Madam Butterfly a The Makropulos Affair) a chomisiynau newydd (e.e. Migrations, a The Shoemaker) yn cynorthwyo'r Cwmni i wneud y genre'n berthnasol i'r ganrif newydd yr ydym yn byw ynddi.

Ymdrechion rhaglen ganolog yw'r rhain, a ddylai barhau heb ddim yn tarfu arnynt. Mae problem sy'n eilbeth, fodd bynnag, yn deillio o ddiffyg gwirio rhesymegol perthnasedd opera i anghenion cynulleidfaoedd heddiw ar gyfer y prif berfformiadau, sydd bellach yn brin o amser - ac arian hefyd, erbyn hyn. Mae angen i ni ddadlau'n ddiflino pam y dylai ffurf benodol o ganu ac actio sy'n gofyn am nifer go lew o oriau diwrnod y mynychwyr gael ei garu a'i werthfawrogi gan y cynulleidfaoedd mwyaf eang bosibl. Mae'r diwydiant yn ceisio mynd i'r afael â hyn drwy gyflwyno mentrau tocynnau, creu cynnwys digidol a chyfryngau cymdeithasol ymgysylltiol, a chyflwyno profiadau a ffurfiau digwyddiad newydd.

Mae un bwloch mawr, fodd bynnag, yn gorwedd yn y parth cyfathrebu, gyda chwmnïau'n methu cyfleu i'w cynulleidfaoedd targed y dadleuon ynghylch pam y dylai opera'n benodol gael ei weld fel angen ym mywydau pobl. Nid oedd strategaeth ddiwydiant eang glir ynghylch sut i fynd i'r afael â'r argyfwng costau byw, ond nid yw hyn yn gwadu'r ffaith y bydd yn rhaid i opera - ynghyd â phrofiadau diwylliannol a chelfyddydol eraill - wrthod cael eu gwthio'n is i lawr rhestr blaenoriaethau pobl a'r hyn sy'n fforddiadwy, gan gystadlu gyda phob math o gostau a phenderfyniadau a ddaw gyda phob un.

Adroddiad Strategol (parhad)

Dod â chynulleidfaoedd yn ôl (Parhad)

Mae'r hyn sydd ar goll yn fwy ynghylch gwerthu'r 'profiad', yn hytrach na theitlau'r opera, mewn negeseuon allweddol. Mewn byd lle mae cynnyrch masnachol a gwasanaethau'n parhau i fod ynghylch apelio at synhwyrac ac emosiynau pobl yn eu naratif, mae'r ymgyrchoedd marchnata, yn cynnwys y rhai gan WNO, yn amlygu teitlau operatig yn bennaf a/neu enwau cyfansoddwyr, yn ogystal â dyddiadau perfformiadau a'r plot. Yn ei strategaeth cyfathrebu brand ar gyfer y misoedd i ddod, bydd WNO yn mynd i'r afael â hyn drwy ail strwythuro ei agwedd at negeseuon o'r fath, gan amlygu ei addewid sylfaenol, a gwneud y neges allweddol ynghylch opera yn rhan o'r brand llais.

Cynhyrchu Incwm

Rydym yn parhau i geisio cynyddu ein ffynonellau masnachol o incwm fel rhan o'n strategaeth ariannol i ddod yn fyw cynaliadwy drwy ddibynnu llai ar gyllid cyhoeddus; fodd bynnag mae gwella wedi'r pandemig yn parhau i gael effaith ac wedi gweld yr angen i adolygu'r amserlen ar gyfer y cynlluniau hyn.

Roedd cyfanswm y rhoddion a chymynroddion yn £906 mil am y flwyddyn, o'i gymharu â £1.36 miliwn yn 2020/21 ac rydym yn ddiolchgar am haelioni ein rhoddwyr sylweddol a'r Ymddiriedolaethau a Sefydliadau sy'n cefnogi'n gwaith.

Rydym yn parhau i godi incwm Masnachol drwy Wasanaethau Theatrig Caerdydd (CTS) er i'w gweithgareddau hwythau hefyd gael eu lleihau'n sylweddol o ganlyniad i gau'r theatrau a lleoliadau eraill. Mae llogi setiau hefyd yn cynhyrchu rhywfaint o incwm er bod hyn wrth gwrs yn eithaf anrhagweladwy.

Capasiti a Diwylliant Cyfundrefnol

Er mwyn dod yn sefydliad mwy effeithiol ac effeithlon rydym wedi datblygu cynllun strategol newydd ar gyfer 2023-26.

Bydd y cynllun strategol yn hybu trawsnewid WNO a fydd yn gweld y cwmni'n cadw ei statws cenedlaethol a rhyngwladol, ond gyda rhwydwaith o hybiau lleol, wedi eu dylunio i feithrin cysylltiadau agos rhwng y cwmni a'i gymunedau perthnasol. Bydd ei raglenni'n gyfuniad o berfformiadau a phrosiectau cyfranogol, gyda phwyslais arbennig ar waith wedi ei greu ar y cyd.

I gynorthwyo strategaeth WNO mae Strategaeth y Bobl newydd wedi ei datblygu, a fydd yn canolbwyntio ar ddarparu gweithlu mwy amrywiol, cyfoes, hyblyg, creadigol ac effeithiol. Bydd gennym arweiniad ysbrydoledig cryf a chydweithwyr sy'n ymgysylltu sy'n deall gweledigaeth a chynllun strategol WNO a'r cyfraniad a wneir i'w cyflawni. Byddwn yn sicrhau ein bod yn gwrando ar ein cydweithwyr ac yn siapio penderfyniadau busnes ar gyfer y dyfodol.

Bydd cyflawni nodau ac amcanion ein strategaeth busnes yn gofyn am drawsnewid sefydliadol. Daw'r effaith fwyaf yn nhermau "profiad cyflogaeth WNO" gan y rheolwyr sy'n gweithio, datblygu, a meithrin perthnasoedd gyda'u timau o ddydd i ddydd. Rydym eisiau sicrhau bod po cydweithiwr yn teimlo ei fod yn cael ei werthfawrogi am y gwaith a wneir, wrth sicrhau ein bod yn gwrando arnynt i siapio ein busnes.

Fel cyflogwr sydd wedi ymrwymo i gydraddoldeb ac amrywiaeth, rydym yn deall ein cyfrifoldeb i feithrin sefydliad mwy cynhwysol a byddwn yn gweithio gyda'n timau i gyflawni achrediad ar gyfer dulliau cynhwysol o weithio.

Byddwn hefyd yn cofleidio ein cymwyseddau cymdeithasol gan ddarparu cyfleoedd pellach i ymgysylltu ein cydweithwyr i gynorthwyo ein cymunedau.

Adroddiad Strategol (parhad)

Cyllid

Mae adfer wedi pandemig Covid-19 yn parhau i gael effaith ar sefyllfa ariannol y sefydliad.

Mae dibynnu ar gyllid cyhoeddus a'r bregusrwydd mae hynny'n ei gyflwyno i bolisi'r llywodraeth a thoriadau cyllid yn bryder sydd angen mynd i'r afael ag o. Mae cyhoeddiad ddiweddar Cyngor Celfyddydau Lloegr o doriad 35% mewn cyllid o Ebrill 2023 yn gwneud trawsnewid model gweithredu'r cwmni'n flaenoriaeth. Cydnabyddir nad yw'r lefel o drawsnewid sydd ei angen i ail-lunio model cwmni teithio sydd â contract llawn yn y tymor byr yn gyraeddadwy, oherwydd amserlenni ailstrwythuro mewnol. Ar ben y cymhlethdodau ychwanegol bod tymhorau'n cael eu cynllunio dwy i dair blynedd ymlaen llaw, a bod gennym ymrwymïadau cytundebol gydag artistiaid a lleoliadau eisoes ar waith tan y gwanwyn 2024.

Felly, bydd angen dull graddol i ail-lunio ein cynnig gyda dyddiad targed haf 2024 i'w gyflawni. I gynorthwyo'r dull graddol hwn bydd strategaeth ariannol yn cael ei datblygu i gynorthwyo'r model cyflawni gweithredu newydd o 2023-2026, a bydd hyn yn cynnwys gwneud cais i Gam 2 Trawsnewid Cyngor Celfyddydau Lloegr am gyllid pontio i gynorthwyo unrhyw gostau trawsnewid ychwanegol sydd ei angen i symud i'r model gweithredu newydd.

Bydd y model gweithredu newydd yn ffurfio'r sail i'r cais Adolygu Buddsoddiad Cyngor Celfyddydau Cymru ym mis Mawrth 2023. Byddwn yn parhau i chwilio am ddiulliau eraill o incwm masnachol drwy strategaeth gyllid wedi ei thargedu, a fydd yn cynorthwyo'r symud at fodel ariannol mwy amrywiol a gweithio tuag at liniaru'r risg ohonom yn ddibynnol iawn ar gyllid cyhoeddus yn y dyfodol.

Bwrdd

Bu i Fwrdd WNO gyfarfod 6 gwaith yn ystod 2021/22.

Ym mis Gorffennaf 2022, penodwyd tri ymddiriedolwr newydd ac roedd dau ymddiswyddiad ym mis Ionawr 2022. Gellir dod o hyd i fanylion yr adroddiad hwn yn nodyn y Cyfarwyddwyr a Swyddogion ar dudalen 56 Gwnaed bob penodiad yn dilyn proses recriwtio a dethol agored a thryloyw, a oedd yn cynnwys defnyddio arbenigwyr hysbysebu, recriwtio a dethol.

Is-gwmnïau

Mae gan WNO ddau is-gwmni y mae'n llwyr berchen arnynt. Ceir manylion am y ddau yn nodyn 18.

Adroddiad Strategol (parhad)

Sefydlwyd **Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig** fel gweithdy mewnol ar gyfer WNO yn 1984 ac mae ganddo enw da am adeiladu golygfeydd o ansawdd eithriadol ar gyfer rhai o gwmnïau celfyddydau perfformio, atyniadau ymwelwyr ac arddangosfeydd mwyaf blaenllaw'r byd.

Yn ystod 2021/22 darparodd Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd wasanaethau ar gyfer sawl gwahanol sefydliad yn cynnwys:

Almeida Theatre Company, ATG Productions Ltd, Blue Man Group, Buena Vista Theatrical Group Ltd, Cameron Mackintosh, Chicago Tour Ltd, Cromwell Productions Ltd, Opera Cenedlaethol Lloegr, Get Down Tours Ltd, Gŵyl Opera Glyndebourne, Into the Woods Musical Ltd, Lyric Theatre Hammersmith, Mask 2020 Ltd, MM! The Party Ltd, Mountview Academy of Theatre Arts, Theatr Genedlaethol Cymru, Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Opera North, Rebel X Ltd, Royal Court Theatre, Tŷ Opera Brenhinol, Cwmni Brenhinol Shakespeare Company, Runaway 222 Show Ltd, Showman Productions Ltd, Teen Angel Productions Limited, The Royal Horticultural Society, The Bridge Theatre, Time Travel Productions Limited, Opera Cenedlaethol Cymru, Wild Creations Ltd.

Sefydlwyd **Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig** yn 2014 i greu a darparu cynyrchiadau theatraidd ar gyfer cwmnïau Grŵp Opera Cenedlaethol Cymru.

Budd cyhoeddus

Mae buddion cyhoeddus Opera Cenedlaethol Cymru'n dod o dan ei weledigaeth a gwerthoedd fel a welir ar dudalen 2.

Mae'r cyfarwyddwyr wedi ystyried canllawiau'r Comisiwn Elusennol ar fuddion cyhoeddus wrth adolygu nodau ac amcanion y Cwmni ac wrth gynllunio gweithgareddau yn y dyfodol. Yn benodol, mae'r cyfarwyddwyr wedi ystyried sut fydd y gweithgareddau a gynlluniwyd yn cyfrannu at nodau ac amcanion y Cwmni.

Cynllunnir ein gweithgareddau cyn y flwyddyn yr adroddir arni, ac o ddechrau'r cyfnod cynllunio rhoddir ystyriaeth i fuddion cyhoeddus tebygol y gweithgareddau hynny, a'r ffordd y maent yn cyflawni cenhadaeth y Cwmni. Ceir manylion am y gweithgareddau a gyflawnir, yn cynnwys gweithgareddau a anelir at annog grwpiau cynulleidfa penodol, eu gweld yn adolygiad elfen 1 o'r perfformiad busnes dan yr adran Cynnwys a Chyflwyniad Artistig.

Mae aelod o staff ar gael ym mhob un o'n perfformiadau a digwyddiadau er mwyn ymateb i faterion sy'n ymwneud â'r cyfranogwr neu'r gynulleidfa. Anogir adborth a chyfranogiad gan y gynulleidfa yn ein rhaglen, drwy arolygon, drwy ein gwefan a thrwy ein gweithgareddau y tu allan i'r prif gynyrchiadau.

Mae plant a phobl ifanc yn cymryd rhan mewn llawer o'n cynyrchiadau a gweithgareddau; mae ein holl brosiectau sy'n ymwneud â phobl ifanc yn cael eu cynnal gan weithwyr ac artistiaid proffesiynol addas.

Ein nod yw bod o fudd i'r cyhoedd ehangaf posib; i annog cynulleidfaoedd a chyfranogwyr, gan sicrhau ein bod yn perfformio mewn theatrau hygyrch ym mhrif drefi a dinasoedd Cymru a Lloegr. Mae ein hadran leuenctid a Chymuned yn annog cynulleidfaoedd drwy weithgareddau mewn cymunedau ac ysgolion. Mae ein hallbwn marchnata a'n gwefan yn annog cynulleidfaoedd o bob cefndir ac mae ein polisi priso yn seiliedig ar ymrwymiad i fforddiadwyedd lle bynnag yr ydym yn perfformio, drwy brisiau fforddiadwy i berfformiadau opera a gweithgareddau am ddim.

Adroddiad Strategol (parhad)

Cynaliadwyedd amgylcheddol

Mae'r Cwmni'n monitro ei ddefnydd o ynni ac effaith amgylcheddol a chaiff ei gynrychiadau a setiau eu hailgylchu'n helaeth. Mae gan y Cwmni gymhellion ar waith i staff leihau eu heffaith amgylcheddol wrth deithio ac anogir y defnydd o drenau lle pryd bynnag fo'n bosib. Cyfrannodd hefyd tuag at *Lyfr Gwyrdd y Theatr*, menter ar draws y diwydiant i leihau ôl troed carbon y sector celfyddydau perfformio.

Yr Iaith Gymraeg

Mae Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 2) (y Rheoliadau) yn nodi safonau darpariaeth gwasanaethau; safonau llunio polisiâu; safonau gweithredol; a safonau cadw cofnodion.

Mae Opera Cenedlaethol Cymru yn un o 32 sefydliad y mae'r Rheoliadau yn benodol berthnasol iddo ac felly cydymffurfiodd y sefydliad yn llawn â'r Safonau ers diwedd Gorffennaf 2017.

Adolygiad Ariannol

Dangosir Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol ar gyfer y Grŵp a'i is-gwmnïau ar dudalen 23.

Ar y cyfan mae gweithgareddau'r Grŵp wedi arwain at £31,000 o ffynonellau incwm net (2021 - £2,602,000 o ffynonellau incwm).

Incwm

Cynyddodd cyfanswm ffynonellau incwm £4,431,000 (32%) i £18,162,000 (2021 – £13,731,000) yn bennaf o ganlyniad i ail agor theatrau yn dilyn Covid ac ailddechrau gweithgareddau teithio.

Gwariant

Cynyddodd gwariant cyffredinol eleni £8,236,000 (69%) i £20,169,000 (2021 – £11,933,000). Roedd hyn o ganlyniad i ailagor theatrau drwy gydol y flwyddyn ac ailddechrau gweithgaredd teithio, a gyfrannodd yn y diwedd i £6,969,000 o gynnydd yn y gwariant opera prif raddfa.

Gwelwyd cynnydd o £7,338,000 (70%) yng ngwariant gweithgareddau elusennol ac mae bellach yn cyfrif am 88% o'r holl wariant (2021 – 87%).

Is-gwmnïau

Mae **Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig** yn galluogi WNO i gynnal ei gyfleusterau cynhyrchu setiau rhagorol ei hun ac mae'n parhau i adeiladu setiau i nifer o gleientiaid eraill. Gwnaeth yr is-gwmni elw ar ôl treth o £95,000 (2021- colledion o £122,000) yn ystod y flwyddyn ar ôl cyfrannu cyfran briodol o gostau safle a gorbenion i WNO.

Sefydlwyd **Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig** yn 2014 er mwyn creu a darparu cynyrchiadau theatraidd ar gyfer y Grŵp.

Ceir manylion am y ddau is-gwmni yn nodyn 18.

Adroddiad Strategol (parhad)

Asedau sefydlog, buddsoddiadau ac arian parod

Roedd yr asedau sefydlog a brynwyd yn ystod y flwyddyn yn cyfateb i £33,000 (2021- £57,000) yn cynnwys cyfrifiaduron a chyfarpar yn bennaf.

Ar ddiwedd y flwyddyn, ar ôl buddsoddi'r cyllid a nodwyd uchod, roedd gan y grŵp £3,590,000 (2021 – £6,517,000) o arian parod yn y banc yn cynnwys cronfa cynhyrchu o £2,002,000 (2021 – £2,002,000).

Mae'r Grŵp yn cadw ei arian parod ym manciau clirio mwyaf y DU. Mae'r Pwyllgor Buddsoddi'n adolygu trefniadau bancio a pholisi buddsoddi'r Grŵp yn rheolaidd ac ym mis Mai 2014 buddsoddodd £2,332,000 o gronfeydd sy'n cael eu cadw am y tymor hir (dros dair blynedd) mewn portffolio buddsoddiad. Ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Awst 2022 gwnaed enillion ar incwm o 3.26% o'r portffolio sydd yn unol â'r targed incwm o 2.8% i 3.5% y flwyddyn. Dosberthir y buddsoddiadau hyn, sy'n fuddsoddiadau a gwarantau a fasnachir yn agored, fel buddsoddiadau asedau sefydlog gyda gwerth marchnad o £3,115,000 ar ddiwedd y flwyddyn (2021 - £3,121,000) (gweler nodyn 7b).

Pensiwn

Cyfrannodd cyflogeion y Grŵp at gynllun pensiwn cyfraniad diffiniedig; nid oedd cynllun buddion diffiniedig y Grŵp yn agored i ymgeiswyr newydd a chroniadau'r dyfodol ar 5 Ebrill 2009 ond mae'n parhau i gael ei gynnal gan yr ymddiriedolwyr ar gyfer ei bensiynwyr (gweler nodyn 17). Mae'r gwarged ar y cynllun buddion diffiniedig yn dod i gyfanswm o £2,696,000 ar 31 Awst 2022 (2021 –gwarged o £1,015,000) gydag enillion actiwaraid o £1,664,000 yn cael eu gweld yn y flwyddyn (2021 - £2,187,000 o enillion). Mae'r symudiadau hyn yn adlewyrchu'r newidiadau yng ngwerth yr asedau gwirioneddol a rhwymedigaethau amcangyfrifedig yn y cynllun, ac nad ydynt yn cynrychioli asedau neu rwymedigaethau net.

Rheoli risg

Mae'r Bwrdd yn cydnabod ei gyfrifoldebau cyfreithiol i ddarparu Datganiad Rheoli Risg blynyddol er mwyn dangos ei fod wedi rhoi ystyriaeth briodol i risgiau sylweddol yr elusen a'u bod yn fodlon â digonoldeb y systemau sydd wedi eu sefydlu i reoli'r risgiau hynny (Rheoliadau (Cyfrifon ac Adroddiadau) Elusennau 2008).

Dirprwyir awdurdod am adolygiad manwl i'r Pwyllgor Archwilio a Risg, sy'n cwrdd bob chwe mis. Mae'r Pwyllgor yn cynnwys dau Ymddiriedolwr Bwrdd, dau aelod allanol sydd â gwybodaeth/profiad arbenigol a hefyd yn bresennol bydd y Cyfarwyddwr Cyffredinol a'r Cyfarwyddwr Cyllid a Chadeirydd yr Ymddiriedolwyr fel aelod Ex-Officio. Gwneir canfyddiadau ac argymhellion i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr cyflawn, ynghyd â chrynodeb o'r gofrestr risg.

Mae'r bwrdd yn ystyried risg fel cyfleoedd/ansicrwydd a all effeithio ar ei allu i gyflawni ei weledigaeth/cenhadaeth/strategaeth neu a allai beryglu cydymffurfiad WNO â gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol.

Drwy weithredu dull penodol, nod y Bwrdd yw asesu a phennu ei awydd ei hun i'r risg a nodwyd, sy'n galluogi'r tîm gweithredol i'w rheoli'n briodol. Er enghraifft a yw'r Bwrdd yn:

- wrth-risg, lle mae osgoi'r risg yn amcan sefydliadol allweddol;
- cytbwys o ran risg, lle mae'r bwrdd yn ffafrio opsiynau darpariaeth sydd â lefel isel o risg cynhenid/sydd efallai â photensial cyfyngedig i fod yn wobrwyl neu;
- ceisio risg lle mae'r bwrdd efallai'n awyddus i fod yn arloesol ac felly'n barod i ddewis opsiynau sy'n cynnig gwobrwyon uwch o bosib (er bod mwy o risg cynhenid iddynt).

Adroddiad Strategol (parhad)

Rheoli Risg (parhad)

Wrth adnabod ac asesu risg, mae WNO yn edrych ar ffactorau mewnol ac allanol a all effeithio ar ei amcanion strategol, yn ogystal â'i sefyllfa ariannol. Yn ogystal, mae yna ddangosyddion allweddol blaenllaw ac ymlusgol, a all ddylanwadu ar ei allu i dros neu dan gyflawni ei nodau. Mae'r ardaloedd risg wedi'u halinio i amcanion strategol y sefydliad ac wedi'u categoreiddio i'r canlynol:

- a) Ariannol (e.e. colli incwm, rhwymedigaethau pensiwn, llif arian, cronfeydd)
- b) Gweithredol (e.e. sgiliau staff/llesiant/cytundebau cyfunol, adnoddau, parhad busnes)
- c) Enw da (ansawdd artistig, cytundebau partner)
- d) Strategol (e.e. hinsawdd economaidd, polisi'r llywodraeth)

Mae'r sefydliad hefyd yn ystyriol o risgiau sylweddol posib eraill, sy'n seilio a chroesi bob un o'r uchod:

- e) Cyfreithiol (e.e. tor-amod lechyd a Diogelwch, cyfrifoldebau cyfreithiol/rheolaethol, tor-ymdiriedaeth)
- f) Llywodraethu (e.e. mesurau rheoli sefydliadol, sgiliau ymddiriedolwyr, gwrthdaro buddiannau)

Gall yr ymddiriedolwyr gadarnhau na fu unrhyw Ddigwyddiadau Difrifol adroddadwy yn ystod y cyfnod hwn a'u bod yn ymwybodol o'r canllawiau adnewyddedig a roddwyd gan y Comisiwn Elusennol ar ddiogelu, llywodraethu, ymdrin â chwynion, ymgysylltiad staff a hyder y cyhoedd mewn elusennau.

Mae'r Bwrdd yn cydnabod bod risgiau'n codi a gostwng, yn dibynnu ar ffactorau allanol a mewnol. Felly, mae'r gwaith o reoli'r risgiau hyn yn broses ddeinamig sy'n gofyn am adolygiad rheolaidd. Mae agwedd y sefydliad tuag at reoli risg yn amlochrog, yn dibynnu ar y math o risg ac mae'n cynnwys:

- atal y gweithgaredd er mwyn osgoi'r risg yn gyfan gwbl
- lliniaru'r risg i gyrraedd y safon orau posib o fesurau rheoli
- trosglwyddo'r canlyniadau ariannol i yswirwyr neu gwmnïau allanol
- derbyn bod y risg yn anochel.

Gall yr ymddiriedolwyr gadarnhau na fu unrhyw Ddigwyddiadau Difrifol adroddadwy yn ystod y cyfnod hwn a'u bod yn ymwybodol o'r canllawiau adnewyddedig a roddwyd gan y Comisiwn Elusennol ar ddiogelu, llywodraethu, ymdrin â chwynion, ymgysylltiad staff a hyder y cyhoedd mewn elusennau.

Cronfeydd wrth gefn

Ar 31 Awst 2022 roedd gan y Grŵp gyfanswm cyllid o £12,695,000 (2021 - £11,000,000); o'r cyfanswm hwn roedd £2,319,000 yn cael ei ddsbarthu fel cronfeydd cyfyngedig neu waddol (2021 - £2,624,000) gan adael cyfanswm o £10,376,000 fel cronfeydd anghyfyngedig (2021 - £8,376,000).

Mae'r Grŵp wedi gosod isafswm o £2,500,000 mewn cronfeydd wrth gefn rhydd. Mae hyn yn cynnig rhwyd ddiogelwch tymor byr i'r Grŵp os bydd diffygion na ragwelwyd mewn incwm ac mae'n seiliedig ar asesiad risg o holl ffynonellau incwm y Grŵp. Ystyrir y lefel hon o gronfeydd wrth gefn gan y Bwrdd fel lefel dderbyniol addas o gronfeydd rhydd i ddarparu ar gyfer sefydlogrwydd y Grŵp.

Gwelir y cyfrifiad o gronfeydd wrth gefn rhydd isod a dengys £3,698,000 o'r cronfeydd hyn (2021 - £3,276,000); mae gweddill y cronfeydd wrth gefn anghyfngedig wedi'u dynodi er mwyn cefnogi gwaith cynllunio ar gyfer ein hallbwn artistig mewn blynyddoedd i ddod ac i alluogi newid strategol.

Adroddiad Strategol (parhad)

Cronfeydd wrth gefn rhydd

Mae hyn yn cyfeirio at gronfeydd wrth gefn rhydd y Grŵp a gyfrifir yn ôl cyfarwyddyd SORP fel a ganlyn:

Ar 31 Awst	2022 £'000	2021 £'000
Cyfanswm y cronfeydd anghyfngedig	10,376	8,376
Ac eithrio'r cronfeydd dynodedig - cronfa ailstrwythuro (Nodyn 13)	(437)	(437)
Ac eithrio'r cronfeydd dynodedig – cronfa cynhyrchu (Nodyn 13)	(2,002)	(2,002)
Ac eithrio'r cronfeydd dynodedig – incwm CJRS (Nodyn 13)	-	-
Asedau llai sefydlog	(1,543)	(1,646)
Ac eithrio cronfa bensiwn wrth gefn	(2,696)	(1,015)
Cronfeydd wrth gefn rhydd	3,698	3,276

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Llywodraethu a Rheolaeth

Mae'r Cwmni'n elusen gofrestredig sydd wedi'i hymgorffori fel Cwmni Cyfyngedig drwy Warant heb gyfalaf cyfranddaliadau (Gweler nodyn 12).

Dangosir y manylion gweinyddol a chyfeirnod y Cwmni ar dudalen 56, a cheir manylion Cyfarwyddwyr y Cwmni, sydd hefyd yn aelodau ac ymddiriedolwyr elusennol iddo, ar dudalen 57.

Llywodraethu

Fel sy'n ofynnol gan Erthyglau Cymdeithasu'r Cwmni, penodir y cyfarwyddwyr gan aelodau'r Cwmni yng nghyfarfod cyffredinol blynyddol y Cwmni, yn dilyn enwebiad gan yr aelod. Mae aelodaeth y Bwrdd yn deillio o Gymru, Llundain a rhanbarthau Lloegr. Rhyngddynt mae'r cyfarwyddwyr yn meddu ar ystod o arbenigedd, sgiliau a phrofiad sy'n angenrheidiol i ymgymryd â'r cylch gwaith llawn o gyfrifoldebau'r Bwrdd.

Mae bob cyfarwyddwr newydd yn mynd drwy broses cynefino â'r Grŵp yn ogystal â chyfarwyddyd i'w rôl a'i gyfrifoldebau fel ymddiriedolwr elusennol a chyfarwyddwr cwmni. Rhoddir copi o'r Cod Llywodraethu i bob cyfarwyddwr fel rhan o'r broses cynefino.

Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am gymeradwyo polisiau, cynlluniau a threfniant cyffredinol.

Gall Cyfarwyddwyr ddisgwyl i wasanaethu am ddau dymor yn olynol yn y swydd ac maent yn gymwys i wasanaethu trydydd tymor os cymeradwyr hynny gan y Bwrdd, yn dilyn adolygiad gan y Pwyllgor Enwebiadau. Ystyrir estyniad i'r swydd tu hwnt i dri thymor o dan amgylchiadau eithriadol yn unig. Disgwylir i Gadeirydd y Grŵp wasanaethu am ddau dymor yn y swydd waeth beth yw cyfnod eu gwasanaeth fel cyfarwyddwr cyn eu penodiad, os yn berthnasol.

Rhestrir y cyfarwyddwyr a fu'n ddeiliaid y swydd yn ystod y flwyddyn a hyd at ddyddiad arwyddo'r Datganiadau Ariannol, yn yr adran sy'n dechrau ar dudalen 56.

Buddiannau cyfarwyddwyr

Nid oes gan gyfarwyddwyr fuddiannau yn y Grŵp na'r cyrff cysylltiedig a ddangosir yn nodyn 19 o'r Datganiadau Ariannol. Ni dderbyniodd y cyfarwyddwyr unrhyw gydnabyddiaeth ariannol fel cyfarwyddwyr yn y flwyddyn (2021 - Edim).

Uwch Dîm Rheoli

Mae'r Tîm Gweithredol yn cynnwys y Cyfarwyddwr Cyffredinol, ynghyd â'r Cyfarwyddwr Cerdd ac mae'r ddau'n adrodd yn uniongyrchol i'r Bwrdd. Cafodd rôl newydd Cyfarwyddwr Gweithredol ei recriwtio ym mis Tachwedd 2022, sy'n gyfrifol am y cyfeiriad strategol ac arwain ar y swyddogaethau adnoddau.

Mae'r Uwch Dîm Rheoli yn cynnwys cyfarwyddwr adrannol gyda chyfrifoldeb am weinyddu artistig, corws a cherddorfa, ymgysylltiad a phartneriaethau, datblygiad, cyfathrebu a strategaeth, gweithrediadau technegol, pobl a diwylliant, marchnata a gwerthu, a chyllid.

Mae nodyn 4 yn cynnwys manylion y trefniadau mewn perthynas â chydabyddiaeth ariannol yr Uwch Dîm Rheoli.

Cysylltiad cyflogwyr

Yn ystod y flwyddyn cynhaliwyd cyfarfodydd â gweithwyr a'u cynrychiolwyr er mwyn rhannu dealltwriaeth o berfformiad y Grŵp a'r ffactorau ariannol ac economaidd sy'n effeithio arno. Mae'r cyfarfodydd hyn yn galluogi'r

Grŵp i ystyried barn y gweithwyr wrth wneud penderfyniadau sy'n debygol o effeithio ar eu buddiannau. Mae'r Grŵp hefyd yn parhau i fuddsoddi mewn hyfforddiant a datblygiad staff, ac mae'n gweithredu system arfarnu staff.

Adroddiad y Cyfarwyddwyr (parhad)

Cyfleoedd cyfartal ac amrywiaeth

Mae'r Grŵp yn ymrwymedig i bolisi cyfle cyfartal yn ei arferion cyflogaeth. Nid yw'r Grŵp yn berchen ar nac yn rheoli unrhyw un o'i leoliadau perfformio, ond mae'n monitro cyfleusterau ar gyfer cefnogwyr anabl ac yn annog y perchnogion theatr i wella cyfleusterau lle bo angen. Rhoddir ystyriaeth lawn i gyflogi a hyfforddi unigolion anabl fel y caniateir gan amodau'r gyflogaeth. Mae'n bolisi'r Cwmni i sicrhau fod cyflogaeth barhaus yn cael ei chynnig, lle bynnag y bo modd, i weithwyr sy'n dod yn anabl yn ystod eu cyflogaeth.

Ar hyn o bryd, mae'r Grŵp yn adolygu ei Bolisi Cydraddoldeb ac yn creu Cynllun Gweithredu Amrywiaeth newydd, cadarn a fydd yn symud y Grŵp ymlaen ym meysydd amrywiaeth artistig, gweithlu a chynulleidfa.

Digwyddiadau ôl-fantolen

Derbyniodd WNO hysbysiad o gynnig cyllid Cyngor Celfyddydau Lloegr ar gyfer 2023-26 ar ddechrau mis Tachwedd 2022. Mae dyraniad cyllid WNO wedi ei leihau 35% (£6.1m i £4m y flwyddyn am y tair blynedd) o 1 Ebrill 2023. Mae cynnig wedi ei selio ar WNO yn cwtogi'r patrwm teithio presennol o saith lleoliad i bedwar lleoliad yn ystod y cyfnod o dair blynedd. Mae WNO yn y broses o ddatblygu cynlluniad ariannol tair blynedd sy'n seiliedig ar drawsnewid y model busnes i ddarparu repertoire a phatrwm teithio newydd effeithiol ac effeithlon erbyn 2024-25. Mae Cyllid Cam 2 Trawsnewid Cyngor Celfyddydau Lloegr ar gael drwy broses cyflwyno cais, sy'n galluogi sefydliadau sydd wedi cael toriad yn eu cyllid Cyngor Celfyddydau Lloegr i wneud cais am gyllid pontio i gyfrannu at unrhyw gostau ychwanegol yn ystod y cyfnod ail-lunio. Dyddiad cau ar gyfer cyflwyno ceisiadau Cam 2 yw 6 Chwefror 2023 a bydd y canlyniadau'n cael eu cyflwyno i'r ymgeiswyr ar ddiwedd mis Mawrth 2023.

O ystyried amseriad y cyhoeddiad ystyrir y digwyddiad fel digwyddiad ôl-fantolen na ellir ei newid.

Adroddiad y Cyfarwyddwyr (parhad)

Cwmni gweithredol

Mae'r cyfarwyddwyr wedi asesu gallu'r Cwmni i barhau fel cwmni gweithredol gan ystyried yr effeithiau ariannol mewn perthynas â'r cyhoeddiad cyllid diweddar gan Gyngor Celfyddydau Lloegr (ACE) ar gyfer 2023-2026. Mae'r cyfarwyddwyr wedi ystyried sawl ffactor wrth ffurfio'u casgliadau p'un a yw defnydd o'r sail cwmni gweithredol yn addas wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn yn cynnwys hylifedd, ffynonellau arian parod, rhwymedigaethau a'r cymorth sydd i'w gael gan gynllun Cyllid Cam 2 Trawsnewid ACE. Ar ôl asesu effaith senarios gostyngiad incwm posib, mae'r cyfarwyddwyr wedi casglu bod gan yr elusen ddisgwyliad rhesymol o ffynonellau digonol i allu parhau i weithredu am o leiaf 12 mis o ddyddiad llofnodi'r datganiadau ariannol ac maent wedi parhau i baratoi'r datganiadau ariannol fel cwmni gweithredol.

Archwiliwr

Mae bob unigolyn sy'n gyfarwyddwr ar ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad hwn yn cadarnhau bod:

- hyd y gŵyr y cyfarwyddwr, nid oes gwybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwiliwr y Cwmni yn ymwybodol ohoni; ac
- mae'r cyfarwyddwr wedi cymryd yr holl gamau y dylai ef/hi eu cymryd fel cyfarwyddwr i wneud ei hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sefydlu bod archwiliwr y Cwmni'n ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Mae'r cadarnhad hwn wedi'i roi a dylai gael ei ddehongli yn unol â darpariaethau adran 418 o'r Ddeddf Cwmnïau 2006.

Bydd datrysiad i ail-benodi Azets Audit Services yn cael ei gynnig yn y Cyfarfod Cyffredinol Blyneddol nesaf.

Cymeradwywyd Adroddiad y Cyfarwyddwyr a'r Adroddiad Strategol gan Fwrdd y Cyfarwyddwyr ac fe'u llofnodwyd ar eu rhan gan:

Yvette Vaughan Jones, Cadeirydd

Dyddiad: 23 Chwefror 2023

Datganiad o Gyfrifoldebau Ymddiriedolwyr

Mae'r ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr Cwmni Dawns Cenedlaethol Cymru at ddibenion cyfraith cwmnïau) yn gyfrifol am baratoi Adroddiad yr Ymddiriedolwyr (gan ymgorffori'r adroddiad strategol ac adroddiad y cyfarwyddwyr) a'r datganiadau ariannol yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig, gan gynnwys Safon Adrodd Ariannol 102: Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig).

Mae cyfraith cwmnïau yn ei gwneud hi'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr baratoi datganiadau ariannol ar gyfer bob blwyddyn ariannol sy'n rhoi golwg cywir a theg ar gyflwr materion y cwmni elusennol a grŵp yn cynnwys eu hincwm a gwariant ar gyfer y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr:

- ddewis polisïau cyfrifyddu addas a'u cymhwyso'n gyson;
- arsylwi ar y dulliau a'r egwyddorion yn SORP yr Elusennau;
- gwneud beirniadaethau ac amcangyfrifon cyfrifyddu sy'n rhesymol a darbodus;
- nodi a yw safonau cyfrifyddu priodol y DU wedi'u dilyn, yn amodol ar unrhyw wyriad o'r arfer yn cael eu datgelu a'u hegluro yn y datganiadau ariannol, a
- pharatoi datganiadau ariannol ar sail cwmni sy'n parhau oni bai ei bod yn amhriodol cymryd yn ganiataol y bydd y cwmni elusennol yn parhau mewn busnes.

Yr ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am gynnal cyfrifon priodol sy'n ddigonol i ddangos gyda manwl gywirdeb rhesymol sefyllfa ariannol y cwmni elusennol ar unrhyw bryd a'u galluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â Deddf Cwmnïau 2006. Maent hefyd yn gyfrifol am ddiogelu asedau'r cwmni elusennol a'r grŵp ac, felly, am gymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

Hyd y gŵyr yr ymddiriedolwyr:

- nid oes gwybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y cwmni elusennol yn ymwybodol ohoni; ac
- mae'r ymddiriedolwyr wedi cymryd yr holl gamau y dylent eu cymryd i wneud eu hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol a sefydlu bod archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gynnal a chadw a gonestrwydd yr wybodaeth gorfforaethol ac ariannol a gynhwysir ar wefan y cwmni elusennol. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n rheoli gwaith paratoi a lledaenu datganiadau ariannol fod yn wahanol i ddeddfwriaethau awdurdodaethau eraill.

Llofnodwyd ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau

Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (y 'rhiant-gwmni elusennol') a'i is-gwmnïau (y 'grŵp') ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2022 sy'n cynnwys y Datganiad o Weithgareddau Ariannol, y Fantolen gyfunol ac ar gyfer y rhiant-gwmni, y Datganiad cyfunol o Lifau Arian a'r nodiadau i'r datganiadau ariannol, gan gynnwys polisiâu cyfrifyddu arwyddocaol. Mae'r fframwaith adrodd ariannol sydd wedi'i ddefnyddio wrth eu paratoi yn gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig yn cynnwys Safon Adrodd Ariannol 102: Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig).

Mae'r adroddiad hwn wedi'i lunio ar gyfer aelodau'r Cwmni, fel corff, yn unig, yn unol â Phennod 3 Rhan 16 Deddf Cwmnïau 2006. Ymgwymerwyd â'n gwaith archwilio er mwyn i ni allu datgan y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan i aelodau'r Cwmni mewn adroddiad archwilydd, ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau eithaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn cyfrifoldeb nac yn rhoi cyfrifoldeb i unrhyw un heblaw am y Cwmni ac aelodau'r Cwmni fel corff, am ein gwaith archwilio, ar gyfer yr adroddiad hwn, neu'r barnau rydym wedi'u ffurfio.

Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o gyflwr materion y grŵp ac o faterion y rhiant-gwmni elusennol fel yr oeddent ar 31 Awst 2022, ac o incwm a gwariant y grŵp a rhiant-gwmni elusennol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig;
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion Deddf Cwmnïau 2006.

Sail y farn

Cynaliasom ein harchwiliad yn unol â'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) (ISAs (DU)) a chyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r archwilwyr am archwilio'r datganiadau ariannol ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol oddi ar y grŵp a'r rhiant-gwmni elusennol yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y FRC, ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio yr ydym wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'n barn.

Casgliadau yn ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennym ddim i'w adrodd yng nghyswllt y materion canlynol y mae'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) yn ei gwneud hi'n ofynnol i ni adrodd arnynt i chi pan:

- nad yw defnydd yr ymddiriedolwyr o sail cwmni gweithredol o ran cyfrifyddu i baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu
- nad yw'r ymddiriedolwyr wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd perthnasol a adnabuwyd a all fwrw amheuaeth sylweddol ynghylch gallu'r sefydliad a'r rhiant-sefydliad i barhau i fabwysiadu'r sail cwmni gweithredol o ran cyfrifyddu am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r dyddiad y caiff y datganiadau ariannol eu hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau

Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (parhad)

Gwybodaeth ychwanegol

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am y wybodaeth arall. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol, ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad ein harchwilydd arnynt. Nid yw ein barn am y datganiadau ariannol yn cynnwys gwybodaeth arall ac, heblaw i'r graddau y nodir yn benodol yn ein hadroddiad, nid ydym yn mynegi unrhyw gasgliad ynglŷn â sicrwydd ar hynny.

Mewn perthynas â'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson mewn modd perthnasol â'r datganiadau ariannol neu fod ein gwybodaeth a gafwyd yn yr archwiliad neu fel arall yn ymddangos fel petai wedi'i cham-ddatgan mewn modd perthnasol. Os byddwn yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a oes camddatganiad sylweddol yn y datganiadau ariannol neu gamddatganiad perthnasol o'r wybodaeth arall. Os, ar sail y gwaith yr ydym wedi'i wneud, y byddwn yn dod i'r casgliad bod cam-ddatgan perthnasol yn y wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i ni adrodd ar hynny.

Nid oes gennym ddim i'w adrodd mewn perthynas â hyn.

Barnau ar faterion eraill a godir yn Neddf Cwmnïau 2006

Yn ein barn ni, yn seiliedig ar y gwaith a wnaethpwyd yn ystod yr archwiliad:

- mae'r wybodaeth a roddwyd yn adroddiad yr ymddiriedolwyr (sy'n ymgorffori'r adroddiad strategol ac adroddiad y cyfarwyddwyr) ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol; ac
- mae adroddiad yr ymddiriedolwyr (sy'n ymgorffori'r adroddiad strategol ac adroddiad y cyfarwyddwyr) wedi'i baratoi yn unol â'r gofynion cyfreithiol perthnasol.

Materion y mae'n ofynnol i ni adrodd arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r grŵp a'r elusen a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid ydym wedi canfod unrhyw gamddatganiadau materol yn adroddiad yr ymddiriedolwyr yn cynnwys yr Adroddiad Strategol.

Nid oes gennym ddim i'w adrodd yng nghyswllt y materion canlynol y mae Deddf Cwmnïau 2006 yn ei gwneud hi'n ofynnol i ni adrodd arnynt i chi os, yn ein barn ni:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol gan y rhiant elusen ac ni dderbyniwyd datganiadau digonol ychwaith ar gyfer ein harchwiliad gan ganghennau na ymwelwyd â hwy gennym ni;
- nid yw datganiadau ariannol y rhiant elusen yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu;
- ni wnaed datgeliadau penodol am gydnabyddiaeth ariannol ymddiriedolwyr a benodir gan y gyfraith; neu
- nid ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnom ar gyfer ein harchwiliad.

Cyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr

Fel yr eglurir yn llawnach yn natganiad cyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr, yr ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi golwg gywir a theg, ac am reolaeth fewnol o'r fath fel y maent yn ei phennu'n hanfodol er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd rhag camddatganiad materol, boed hynny drwy dwyll neu wall. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am asesu gallu'r grŵp a'r rhiant-gwmni elusennol i barhau fel cwmni gweithredol, gan ddatgelu, fel sy'n berthnasol, materion sy'n ymwneud â chwmni gweithredol a defnyddio'r cyfrifon cwmni sy'n parhau oni bai bod yr

ymddiriedolwyr naill ai'n bwriadu diddymu'r elusen neu roi'r gorau i weithrediadau, neu os nad oes dewis realistig arall heblaw am wneud hynny.

DRAFT

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (parhad)

Cyfrifoldebau'r archwilydd am yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Rydym wedi ein penodi'n archwilydd dan Ddeddf Cwmnïau 2006 ac yn adrodd yn unol â'r Ddeddf hon.

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol ar y cyfan yn rhydd rhag camddatganiad materol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad yr archwilydd sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn sicrwydd ar lefel uchel, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn ôl Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) yn canfod camddatganiad perthnasol bob tro pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall, a chânt eu hystyried yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae rhagor o wybodaeth ynghylch ein cyfrifoldebau am yr archwiliad o'r datganiadau ariannol ar gael ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn: [www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities]. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o'n hadroddiad archwilydd.

I ba raddau roedd yr archwiliad yn cael ei ystyried i fod â'r gallu i adnabod anghysondebau, gan gynnwys twyll

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfiad gyda deddfau a rheoliadau. Rydym yn cynllunio gweithdrefnau yn

unol â'n cyfrifoldebau, a amlinellir uchod ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol, er mwyn canfod

camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Rydym yn casglu ac yn diweddarau ein dealltwriaeth o'r endid, ei weithgareddau, ei amgylchedd rheoli, a datblygiadau tebygol yn y dyfodol,

yn cynnwys mewn perthynas â'r fframwaith rheoleiddiol perthnasol a'r ffordd mae'r endid yn

cydymffurfio â'r fframwaith hwnnw. Yn seiliedig ar y ddealltwriaeth hon, rydym yn dynodi ac yn asesu'r risgiau

o gamddatganiadau materol yn y datganiadau ariannol, boed drwy dwyll neu gamgymeriad, yn dylunio a chyflawni gweithdrefnau archwilio

sy'n ymateb i'r risgiau hynny, ac yn cael tystiolaeth archwilio sy'n ddigonol a phriodol i roi sail ar gyfer ein

barn. Mae hyn yn cynnwys rhoi ystyriaeth i risg y gweithredoedd gan yr endid a oedd yn groes i deddfau a

rheoliadau perthnasol, yn cynnwys twyll.

Mewn ymateb i'r risg o anghysondebau a diffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau, yn cynnwys twyll, rydym wedi dylunio

gweithdrefnau sy'n cynnwys:

- Ymholiad i reolaeth a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu o amgylch cyfreithiad a hawliadau gwirioneddol a phosibl yn ogystal â thwyll gwirioneddol, tybiedig a honedig;
- Adolygu cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu;
- Asesu i ba raddau y cydymffurfiwyd â'r deddfau a'r rheoliadau yr ystyrir hwy i gael effaith materol uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu weithrediadau'r endid drwy ymholiad ac archwiliad;
- Adolygu datgeliadau'r datganiad ariannol a phrofi dogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â'r deddfau a'r rheoliadau perthnasol;
- Cynnal archwiliad i ragfarn a diystyriaeth o reolaethau gan reolwyr, yn cynnwys profi priodoldeb cofnodion
- cyfnodolion a chywiriadau eraill, a gwerthuso rhesymeg busnes trafodion arwyddocaol y tu allan i'r cwrs busnes arferol ac adolygu amcangyfrifon cyfrifyddu am unrhyw arwydd o ragfarn bosib.

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau

Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (parhad)

Oherwydd cyfyngiadau cynhenid unrhyw archwiliad, mae perygl na fyddwn yn canfod bob achos o anghysondeb, yn cynnwys

y rheiny sy'n arwain at gamddatganiadau materol yn y datganiadau ariannol neu ddiffyg cydymffurfio â rheoliadau. Mae'r risg

yn cynyddu po fwyaf yn y byd na chydymffurfir â deddfau a rheoliadau'n ymwneud â digwyddiadau a thrafodion sydd wedi'u hadlewyrchu

yn y datganiadau ariannol, gan y byddwn yn llai tebygol o fod yn ymwybodol o enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfio. Mae'r risg o

beidio â darganfod camddatganiadau materol sy'n deillio o dwyll yn uwch nag ar gyfer rhai yn deillio o gamgymeriad, gan y gall twyll olygu bod cydgyllwynio, ffugio, gadael allan yn fwriadol, cam-ddisgrifio, neu oresgyn dulliau rheoli mewnol.

Defnyddio ein hadroddiad

Gwneir yr adroddiad hwn yn unig i aelodau'r cwmni elusennol, fel corff, yn unol â Phennod 3 Rhan

16 o Ddeddf Cwmnïau 2006. Ymgwymerwyd â'n gwaith archwilio er mwyn i ni allu datgan i'r aelodau'r cwmni elusennol y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilydd a dim at unrhyw ddiben arall

cwmni elusennol y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilydd a dim at unrhyw ddiben arall.

Hyd eithaf y caniateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn cyfrifoldeb nac yn rhoi cyfrifoldeb i unrhyw un heblaw am y cwmni elusennol ac aelodau'r cwmni elusennol fel corff, am ein gwaith archwilio, ar gyfer yr adroddiad hwn, neu'r barnau

yr ydym wedi'u ffurfio.

Andrew Howells

Uwch Archwiliwr Statudol

Ar gyfer, ac ar ran

Azets Audit Services

Cyfrifwyr Siartredig ac Archwilwyr Statudol

Tŷ Derw

Lime Tree Court

Parc Busnes Porth Caerdydd

Caerdydd
CF23 8AB

Dyddiad

Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol

Yn ymgorffori'r cyfrif incwm a gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2022

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	Nodyn	Cronfeydd anghyfyngedi g £'000	Cronfeydd cyfyngedig £'000	Cronfeydd gwaddol £'000	Cyfansw m 2022 £'000	Cyfansw m 2021 £'000
Incwm a gwaddolion o:						
Weithgareddau elusennol	2a	4,150	-	-	4,150	107
Rhoddion		592	182	-	774	1054
Cymynroddion		82	50	-	132	303
Grantiau cyffredinol	2a	10,848	-	-	10,848	11,098
Incwm masnachu		2,156	-	-	2,156	1,091
Incwm o fuddsoddiadau		44	2	56	102	78
Cyfanswm yr incwm		17,872	234	56	18,162	13,731
Gwariant ar:						
Gweithgareddau elusennol		17,750	2	-	17,752	10,414
Codi arian		356	-	-	356	334
Gwariant masnachu		2,061	-	-	2,061	1,185
Cyfanswm gwariant	2b	20,167	2	-	20,169	11,933
Enillion a cholledion cydnabyddedig eraill. (Colledion)/enillion net ar fuddsoddiadau		(3)	-	(3)	(6)	492
Incwm/(gwariant) net cyn treth		(2,298)	232	53	(2,013)	2,290
Trethiant	18	2,044	-	-	2,044	312
Incwm/(gwariant) net ar gyfer	3	(254)	232	53	31	2,602
Trosglwyddiadau'r flwyddyn						
Trosglwyddiad o gronfa waddol		53		(53)	-	
Trosglwyddiad o gronfeydd cyfyngedig	13	537	(537)	-	-	-
Enillion/colledion eraill						
Enillion/(colledion) actiwaraid yn y cynllun pensiwn buddion diffiniedig	17	1,664	-	-	1,664	2,187

Symudiadau net mewn cronfeydd		<u>2,000</u>	<u>(305)</u>	=	<u>1,695</u>	<u>4,789</u>
Balans y gronfa a ddygwyd ymlaen	16	8,376	655	1,969	11,000	6,211
Balans y gronfa a gariwyd drosodd		<u>10,376</u>	<u>350</u>	<u>1,969</u>	<u>12,695</u>	<u>11,000</u>

Cynhwysir holl enillion a cholledion a gydnabuwyd yn y flwyddyn yn y datganiad o weithgareddau ariannol.

Mae'r holl incwm a gwariant yn deillio o weithgareddau parhaus. Mae'r nodiadau ar dudalennau 27 i 53 yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn. Ni chyflwynir cyfrif incwm a gwariant ar wahân ar gyfer y rhiant-gwmni yn unol â darpariaethau s.408 Deddf Cwmnïau 2006. Y cyfanswm incwm ar gyfer y rhiant-gwmni yw £16,568,000 (2021 - £14,556,000). Mae'r canlyniad a adroddir amdano yng nghyfrifon yn ddiffyg o £1,507,000 (2021 - £5,703,000 dros ben).

DRAFT

Mantolen Gyfunol

Ar 31 Awst 2022

	Nodyn	31 Awst 2022 £'000	31 Awst 2021 £'000
Asedau sefydlog			
Asedau diriaethol	7a	1,543	1,646
Buddsoddiadau	7b	<u>3,115</u>	<u>3,121</u>
		4,658	4,767
Asedau cyfredol			
Stociau	8	114	94
Dyledwyr	9	3,450	2,194
Adneuoan banc ac arian parod	10	<u>3,590</u>	<u>6,517</u>
		7,154	8,805
Credydwyr: symiau sy'n daladwy o fewn blwyddyn	11	<u>(1,813)</u>	<u>(3,587)</u>
Asedau cyfredol net		<u>5,341</u>	<u>5,218</u>
Cyfanswm asedau ar ôl tynnu rhwymedigaethau cyfredol		9,999	9,985
Asedau net ac eithrio rhwymedigaethau pensiwn		9,999	9,985
Pensiwn buddion diffiniedig (rhwymedigaethau)/asedau	17	<u>2,696</u>	<u>1,015</u>
Asedau net		<u>12,695</u>	<u>11,000</u>
Cronfeydd anghyfyngedig			
Cronfeydd elusennol eraill	13	4,373	4,054
Cronfeydd dynodedig	13	2,439	2,439
Cronfa ailbrisiu wrth gefn	13	868	868
Cronfa pensiwn	17	<u>2,696</u>	<u>1,015</u>
Cyfanswm y cronfeydd anghyfyngedig	13	10,376	8,376
Cronfeydd cyfyngedig	14	350	655
Asedau gwaddol	15	1,969	1,969
Cyfanswm y cronfeydd elusennol		<u>12,695</u>	<u>11,000</u>

Mae'r nodiadau ar dudalennau 28 i 55 yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn

Cymeradwywyd datganiadau ariannol cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, rhif cwmni cofrestredig 00454297, gan Fwrdd y Cyfarwyddwyr a'u hawdurdodi i'w cyhoeddi ar 23 Chwefror 2023

Llofnodwyd ar ran Bwrdd y Cyfarwyddwyr:

Martyn Ryan - Ymddiriedolwr

Mantolen y Cwmni

Ar 31 Awst 2022

	Nodyn	31 Awst 2022 £'000	31 Awst 2021 £'000
Asedau sefydlog			
Asedau diriaethol	7a	1,543	1,646
Buddsoddiadau	7b	<u>3,115</u> 4,658	<u>3,121</u> 4,767
Asedau cyfredol			
Stociau	8	114	94
Dyledwyr	9	1,537	1,824
Adneuoan banc ac arian parod	10	<u>3,337</u> 4,988	<u>6,360</u> 8,278
Credydwyr: symiau sy'n daladwy o fewn blwyddyn	11	(1,673)	(3,259)
Asedau cyfredol net		3,315	5,019
Cyfanswm asedau ar ôl tynnu rhwymedigaethau cyfredol		7,973	9,786
Asedau net ac eithrio rhwymedigaethau pensiwn		7,973	9,786
Pensiwn buddion diffiniedig (rhwymedigaethau)/asedau	17	<u>2,696</u>	<u>1,015</u>
Asedau net		<u>10,669</u>	<u>10,801</u>
Cronfeydd anghyfyngedig:			
Cronfeydd elusennol eraill	13	2,348	3,855
Cronfeydd dynodedig	13	2,438	2,439
Cronfa ailbriso wrth gefn	13	868	868
Cronfa pensiwn	17	<u>2,696</u>	<u>1,015</u>
Cyfanswm y cronfeydd anghyfyngedig	13	8,350	8,177
Cronfeydd cyfyngedig	14	350	655
Asedau gwaddol	15	1,969	1,969
Cyfanswm y cronfeydd elusennol		<u>10,669</u>	<u>10,801</u>

Mae'r nodiadau ar dudalennau 28 i 55 yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

Ni chyflwynir cyfrif incwm a gwariant ar wahân ar gyfer y rhiant-gwmni yn unol â darpariaethau s.408 Deddf Cwmnïau 2006. Y cyfanswm incwm ar gyfer y rhiant-gwmni yw £16,568,000 (2021 - £14,556,000). Mae'r canlyniad a adroddir amdano yng nghyfrifon yn ddiffyg o £1,507,000 (2021 - £5,703,000 dros ben).

Cymeradwywyd datganiadau ariannol cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, rhif cwmni cofrestredig 00454297, gan Fwrdd y Cyfarwyddwyr a'u hawdurdodi i'w cyhoeddi ar 23 Chwefror 2023

Llofnodwyd ar ran Bwrdd y Cyfarwyddwyr:

Martyn Ryan - Ymddiriedolwr

Datganiad Llif Arian Cyfunol

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	Nodyn	2022 £'000	2021 £'000
Llif arian net o weithgareddau gweithredol (gweler isod)		(3,112)	3,556
Llog a gafwyd		102	78
Gweithgareddau buddsoddi:			
Enillion o werthu buddsoddiadau (cyfranddaliadau etc.)	7b	832	474
Buddsoddiadau (mewn cyfranddaliadau etc.)	7b	(714)	(442)
Pryniannau asedau sefydlog	7a	33	(57)
Enillion o werthu asedau sefydlog	2a	-	-
Symudiadau arian parod net		(3,207)	3,609
Swm agoriadol yr arian parod yn y banc ac i law		6,517	2,908
Arian parod terfynol yn y banc ac i law		3,590	6,517

Llif arian net o weithgareddau gweithredol		2022 £'000	2021 £'000
Blynyddoedd hyd at 31 Awst:			
Gwariant net ar gyfer y flwyddyn		31	2,602
Addasiadau ar gyfer:			
Rhyddhad o gronfeydd wrth gefn		-	-
Symudiadau yng Nghronfa Gwaddol WNO		-	-
Llog derbyniadwy		(102)	(78)
Costau dibrisio	7a	136	135
Elw o werthu asedau sefydlog	2a	-	-
Symudiadau mewn buddsoddiadau	7b	(112)	(493)
Llif arian gweithredol cyn symudiadau mewn cyfalaf gweithio		(47)	2,166
Symudiadau mewn cyfalaf gweithio:			
Symudiadau mewn stociau	8	(20)	(51)
Symudiadau mewn dyledwyr	9	(1,256)	857
Symudiadau mewn credydwyr	11	(1,772)	589
Addasiad ar gyfer cyllid pensiwn	17	(17)	(5)
		(3,065)	1,390
(All-lif)/mewn-lif arian parod net o weithgareddau gweithredol		(3,112)	3,556

Ni chyflwynir cyfrif incwm a gwariant ar wahân ar gyfer y rhiant-gwmni yn unol â darpariaethau s408 Deddf Cwmnïau 2006.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 28 i 55 yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

1. Polisiâu Cyfrifyddu

Mae Opera Cenedlaethol Cymru yn elusen gofrestrdedig wedi'i hymgorffori yng Nghymru a Lloegr fel cwmni cyfyngedig drwy warant heb gyfalaf cyfranddaliadau. Mae'r ymddiriedolwyr hefyd yn aelodau o'r Cwmni. Mae bob aelod wedi cytuno i gyfrannu swm nad yw'n fwy na £10 i'r asedau os digwydd iddo ddirwyn i ben. Nodir cyfeiriad y swyddfa gofrestrdedig ar dudalen 55.

Sail cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â dogfen lywodraethu'r elusen, Deddf Cwmnïau 2006 a "Chyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau: Datganiad o Arfer Argymelledig sy'n berthnasol i elusennau wrth iddynt baratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102) (yn weithredol o 1 Ionawr 2019)". Mae'r elusen yn Endid Budd Cyhoeddus fel y diffinnir gan FRS 102.

Mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi mewn sterling, sef arian cyfred gweithredol yr elusen. Yn y datganiadau ariannol hyn caiff pob gwerth ariannol ei dalgrynnu i'r £ agosaf.

Paratowyd y datganiadau ariannol dan y polisiâu confensiwn cost hanesyddol, a'u haddasu i gynnwys offerynnau ariannol penodol ar werth teg. Mae'r prif bolisiâu ariannol a fabwysiadwyd wedi'u nodi isod.

Sail cyfnerthu

Paratowyd datganiadau ariannol grŵp mewn perthynas â chwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a'i is-gwmnïau y mae'n llwyr berchen arnynt, Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig a Chynyrchiadau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, fesul llinell. Nodir canlyniadau'r is-gwmnïau yn nodyn 18.

Ni chyflwynwyd datganiad o weithgareddau ariannol a chyfrif incwm a gwariant ar gyfer yr Elusen ei hun fel y caniateir gan Adran 408 y Ddeddf Cwmnïau 2006 a pharagraff 397 y Datganiad o'r Arfer Argymelledig: SORP yr Elusennau (FRS 102).

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

1. Polisiâu Cyfrifyddu (parhad)

Cyfrifyddu cronfeydd

Cronfeydd cyffredinol yw cronfeydd anghyfyngedig sydd ar gael i'w defnyddio yn ôl disgrisiwn y bwrdd i hyrwyddo amcanion cyffredinol yr elusen ac sydd heb eu dynodi at ddibenion eraill.

Mae cronfeydd dynodedig yn cynnwys cronfeydd sydd wedi eu neilltuo yn ôl disgrisiwn yr ymddiriedolwyr at ddibenion penodol. Nodir dibenion a defnydd y cronfeydd dynodedig yn nodiadau'r datganiadau ariannol.

Cronfeydd cyfyngedig yw cronfeydd sydd i gael eu defnyddio yn unol â chyfyngiadau penodol a osodwyd gan noddwyr a godwyd gan yr elusen at ddibenion penodol. Mae'r gost o godi a gweinyddu y fath gronfeydd yn cael eu codi yn erbyn y gronfa benodol. Nodir bwriad a defnydd y cronfeydd dynodedig yn nodiadau'r datganiadau ariannol.

Mae cronfeydd gwaddol yn amodol ar amodau penodol gan noddwyr bod rheidrwydd i'r cyfalaf gael ei gynnal gan yr elusen. **Ffynonellau incwm**

Caiff incwm ei gydnabod unwaith y bydd gan yr elusen hawl gyfreithiol iddo ar ôl bodloni unrhyw amodau perfformiad, a'i bod yn debygol y derbynnir yr incwm ac y gellir mesur y swm yn ddibynadwy.

Cydnabyddir rhoddion arian parod ar ôl eu derbyn. Cydnabyddir rhoddion eraill unwaith caiff yr elusen ei hysbysu am y rhodd, oni bai bod amodau perfformiad yn gofyn am ohirio'r swm.

Cydnabyddir incwm o grantiau unwaith y bydd gan yr elusen hawl i'r arian, bod unrhyw amodau perfformiad sydd ynghlwm â'r grantiau wedi eu bodloni, ei bod yn debygol y derbynnir yr incwm ac y gellir mesur y swm yn ddibynadwy a'i fod yn incwm sydd heb ei ohirio.

Cydnabyddir cymynroddion ar ôl iddynt ddod i law neu fel arall os yw'r elusen wedi cael gwybod am ddyraniad arfaethedig, y swm, a bod y swm yn ddisgwyliedig. Os nad yw'r swm yn hysbys, ymdrinnir â'r gymynrodd fel ased amodol.

Caiff incwm o weithgareddau elusennol ac incwm masnachu eu cydnabod yn y cyfnod pan fo'r gwasanaeth sy'n gysylltiedig ag unrhyw symiau a dderbynnir ymlaen llaw yn cael ei ohirio.

Ni chaiff unrhyw symiau'n ymwneud â gwasanaethau ac amser a roddir gan wirfoddolwyr eu cynnwys yn y datganiadau ariannol.

Bydd llog ar gronfeydd yn cael ei gynnwys pan gaiff ei dderbyn a phan ellir mesur y swm yn ddibynadwy gan yr elusen; bydd hyn fel rheol ar hysbysiad y llog a dalwyd neu sy'n daladwy gan y banc. Unwaith y pennir y dyddiad sy'n rhoi'r hawl i'r elusen dderbyn y taliad, caiff unrhyw incwm dididend ei gydnabod bryd hynny.

Caiff trosiant ei fesur yn ôl gwerth teg yr ystyriaeth sydd wedi ei derbyn neu sydd modd ei derbyn ac mae'n cynrychioli symiau derbyniadwy ar gyfer nwyddau a gwasanaethau a ddarperir yn ystod eu busnes arferol, prisiau gostyngol net, TAW a threthi eraill sy'n ymwneud â gwerthiannau.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

1. Polisiâu Cyfrifyddu (parhad)

Cydnabyddiaeth o wariant

Cydnabyddir gwariant cyn gynted ag y bydd rhwymedigaeth gyfreithiol neu gyfyngol i wneud taliad i drydydd parti, mae'n debygol y bydd angen gwneud taliad llawn ac y gellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Dosberthir gwariant o dan y penawdau gweithgaredd canlynol:

- Mae'r gost o godi arian yn cynnwys y gost o ran cynhyrchu incwm megis achlysuron a digwyddiadau codi arian, marchnata a chyhoeddusrwydd a chostau penodol yn ymwneud ag is-gwmnïau masnachol yr elusen.
- Mae gwariant ar weithgareddau elusennol yn cynnwys yr holl gostau'n ymwneud â hyrwyddo amcanion yr elusen fel y nodir yn adroddiad yr ymddiriedolwyr.

Codir TAW na ellir ei adennill fel cost yn erbyn y gweithgaredd yr ysgwyddwyd y gwariant ar ei gyfer.

Mae gwariant sy'n deillio o gynyrchiadau a gyflwynir o fewn cyfnod ariannol arall yn y dyfodol yn cael ei godi ar berfformiad cyntaf y cynhyrchiad. Mae'r fath wariant yn cynnwys rhan y cwmni o gostau'r set, propiau, gwisgoedd, wigiau, ymarferion a marchnata'r cynhyrchiad hwnnw.

Darparwyd dadansoddiad fesul adran ar gyfer y gweithgareddau elusennol.

Mae'r costau wedi'u priodoli'n uniongyrchol i'r gweithgaredd y maent yn ymwneud ag o, lle bo'n bosib. Lle na ellir cysylltu costau â phenawdau penodol, maent wedi'u neilltuo i weithgareddau ar sail sy'n gyson â defnydd adnoddau.

Costau cefnogi yw'r swyddogaethau hynny sy'n cynorthwyo gwaith yr elusen ond nad ydynt yn ymgymryd â gweithgareddau elusennol yn uniongyrchol. Mae'r costau llywodraethu yn cynnwys holl gostau yn ymwneud ag atebolrwydd cyhoeddus yr elusen a'i chydymffurfiaid â rheolaethau ac arfer dda.

Treth

Fel elusen gofrestredig mae cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig â'r hawl i gael ei eithrio rhag talu treth mewn perthynas â'r incwm neu enillion cyfalaf a dderbyniwyd ag adrannau 478-489 Deddf y Dreth Gorfforaeth 2010 ac adran 256 o Ddeddf Trethiant Enillion Trethadwy 1992, i'r graddau y caiff y rhain eu cymhwyso at ddibenion ei amcanion elusennol yn unig.

Rhyddhad Treth i Theatrau

Mae'r symiau sy'n daladwy i Opera Cenedlaethol Cymru o ran Rhyddhad Treth i Theatrau, yn cael eu cynnwys yn y flwyddyn ariannol y mae'r cais yn ymwneud â hi o fewn Incwm o Weithgareddau Elusennol yn hytrach nag fel credyd treth neu ostyngiad mewn gwariant gan fod natur a bwriad Rhyddhad Treth i Theatrau yn debyg i incwm grant y llywodraeth.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

1. Polisiâu Cyfrifyddu (parhad)

Asedau sefydlog a dibrisiant

I ddechrau mae asedau sefydlog diriaethol yn cael eu mesur ar gost ac yna'n cael eu mesur ar gost neu brisiad, dibrisiant net ac unrhyw golledion diffygiol neu mewn achosion lle mae asedau sefydlog wedi cael eu cyfrannu i'r elusen, wrth iddynt gael eu priso ar amser eu caffael.

Cydnabyddir dibrisiad er mwyn dileu'r gost neu brisiad yr asedau ar ôl tynnu eu gwerthoedd gweddilliol dros eu hoes ddefnyddiol ar y sail ganlynol:

Categori'r Ased:	Polisi Dibrisiant:
Safleoedd lesddaliad hir	Wedi dibrisio dros 50 mlynedd
Cerbydau	10% i 25% y flwyddyn ar sail llinell syth
Cyfarpar, ffitiadau a gosodiadau	9% i 33% y flwyddyn ar sail llinell syth

Cafodd safleoedd lesddaliad hir y Grŵp eu priso ar eu trosglwyddiad i FRS 102, ac mae'r gwerth hwn bellach wedi'i fabwysiadu

gan y Grŵp fel y gost dybiedig fel y caniateir gan FRS102. Mae asedau sefydlog eraill yn cael eu cynnwys ar gost ar ôl tynnu'r dibrisiant cronodig.

Mae'r costau o greu cynyrchiadau opera yn cael eu dileu yn llawn ar berfformiad cyntaf y Cwmni o'r cynhyrchiad.

Buddsoddiadau

Caiff buddsoddiadau asedau sefydlog mewn cyfranddaliadau a ddyfynnir, bondiau a fasnachir a buddsoddiadau tebyg eu priso ar gost i ddechrau ac yna ar werth teg (eu gwerth marchnad) ar ddiwedd y flwyddyn. Rhoddir yr un driniaeth i fuddsoddiadau anrhestredig os na ellir mesur gwerth teg yn ddibynadwy, ac os felly caiff ei fesur ar gost ar ôl tynnu'r diffygion.

Stociau

Mae stociau yn cynnwys deunyddiau crai a chânt eu nodi ar y gost isaf a gwerth gwiredadwy net.

Arian parod a chyfwerth ag arian parod

Mae arian parod a chyfwerth ag arian parod yn cynnwys arian parod i law, adneuo a gedwir ar alwad â banciau, buddsoddiadau rhydd tymor byr gydag adegau aeddfedu gwreiddiol o dri mis neu lai, a gorddrafftiau banc. Dangosir gorddrafftiau banc o fewn benthyciadau yn y rhwymedigaethau cyfredol.

Offerynnau ariannol

Mae'r elusen wedi dewis cymhwyso darpariaethau o Adran 11 'Offer Ariannol Sylfaenol' ac Adran 12 'Materion Offer Ariannol Eraill' o FRS 102 i'w offer ariannol i gyd. Grantiau cyfalaf, yn unol â Chyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau: (SORP 2015), wedi'u nodi o fewn cronfeydd cyfyngedig. Yn unol â hyn, mae'r gronfa hon yn cael ei lleihau gan ddibrisiant sy'n deillio o'r asedau sefydlog diriaethol a geir gyda'r grant.

Cydnabyddir yr offer ariannol ar fantolen yr elusen pan ddaw'r elusen yn rhan o ddarpariaethau cytundebol yr offer.

Mae'r asedau a rhwymedigaethau ariannol yn cael eu gwrthbwyso, gyda'r cyfansymiau net wedi'u cyflwyno yn y datganiadau ariannol, pan fo hawl gyfreithiol orfodol i gydbwyso'r symiau a gydnabyddir a bod bwriad i setlo ar sail net neu i gydnabod yr ased a setlo'r rhwymedigaeth ar yr un pryd.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

1. Polisiau Cyfrifyddu (parhad)

Asedau ariannol sylfaenol

I ddechrau caiff asedau ariannol sylfaenol, sy'n cynnwys balansau banc, dyledwyr ac arian parod, eu mesur ar bris trafod yn cynnwys costau trafod ac yna cânt eu cario ar gost sydd wedi'i hamorteiddio drwy ddefnyddio'r dull llog effeithiol oni bai bod y trefniant yn cynnwys trafodiad ariannu, lle mesurir y trafodiad yn ôl gwerth cyfredol y derbyniadau yn y dyfodol a ostyngir ar gyfradd llog y farchnad. Ni chaiff asedau ariannol a ddsbarthir fel derbyniadwy o fewn blwyddyn eu hamorteiddio.

Dadgydnabod asedau ariannol

Caiff asedau ariannol eu dadgydnabod dim ond pan fydd hawliau cytundebol i'r llifau arian o'r ased ddod i ben neu eu setlo, neu pan fydd yr elusen yn trosglwyddo'r ased ariannol ac yn sylweddol yr holl risgiau a gwobrau perchnogaeth i endid arall, neu cedwir rhai risgiau a gwobrau perchnogaeth sylweddol ond bod rheolaeth dros yr ased yn cael ei drosglwyddo i barti arall sy'n gallu gwerthu'r ased yn ei gyfanrwydd i drydydd parti digyswllt.

Rhwymedigaethau ariannol sylfaenol

Caiff rhwymedigaethau ariannol sylfaenol, gan gynnwys credydwyr a benthyciadau banc, eu cydnabod ar bris trafod i ddechrau oni bai fod y trefniant yn cynnwys trafodiad ariannu, lle mesurir yr offer dyled yn ôl gwerth cyfredol y taliadau yn y dyfodol a ostyngir ar gyfradd llog y farchnad. Ni chaiff asedau ariannol a ddsbarthir fel taladwy o fewn blwyddyn eu hamorteiddio.

Yna caiff yr offer dyled eu cario ar gost sydd wedi'i hamorteiddio, drwy ddefnyddio'r dull llog effeithiol.

Mae credydwyr masnach yn rhwymedigaethau i dalu am nwyddau a gwasanaethau sydd wedi'u caffael yn ystod gweithrediadau arferol gan gyflenwyr. Caiff symiau sy'n daladwy eu dosbarthu fel rhwymedigaethau cyfredol os yw taliad yn ddyledus o fewn blwyddyn neu lai. Os ddim, fe'i cyflwynir fel rhwymedigaethau anghyfredol. Caiff credydwyr masnach eu cydnabod ar bris trafod i ddechrau ac wedyn eu mesur ar gost wedi'i hamorteiddio drwy ddefnyddio'r dull llog effeithiol.

Dadgydnabod asedau ariannol.

Caiff rhwymedigaethau ariannol eu dadgydnabod pan ddaw rhwymedigaethau cytundebol i ben neu eu cyflawni neu eu canslo.

Buddion i

Weithwyr

Caiff cost unrhyw hawl i wyliau na ddefnyddiwyd ei gydnabod yn y cyfnod pan dderbynnir gwasanaethau gan y gweithiwr.

Cydnabyddir buddion terfynu ar unwaith fel traul pan fo'r elusen yn ymrwymedig naill ai i derfynu cyflogaeth gweithiwr neu i ddarparu buddion terfynu.

Pensiynau

Ar gyfer cynlluniau cyfraniadau diffiniedig:

Mae'r cwmni elusennol yn gweithredu cynllun pensiwn cyfraniadau diffiniedig. Caiff asedau'r cynllun eu cadw ar wahân i'r rheiny ar gyfer yr elusen. Codir taliadau i gynlluniau buddion pensiwn cyfraniadau diffiniedig fel traul wrth iddynt ddod yn daladwy a'u rhoi yn erbyn cronfeydd anghyfyngedig.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

1. Polisiâu Cyfrifyddu (parhad)

Ar gyfer y cynllun buddion diffiniedig:

Mae'r Grŵp yn cadw cynllun pensiwn buddion diffiniedig a gaewyd i ymgeiswyr newydd a chroniadau pellach ar 5 Ebrill 2009. Mae nodyn 17 yn amlinellu'r datgeliadau llawn yn unol â FRS 102 'Buddion Ymddeol'.

Caiff asedau'r cynllun eu cadw ar wahân mewn cronfa a weinyddir yn annibynnol.

Mae'r gost o ddarparu buddion dan gynlluniau buddion diffiniedig yn cael eu pennu ar wahân ar gyfer bob cynllun drwy ddefnyddio'r dull rhagamcanu credydau unedau, ac fe'i seilir ar gyngor actiwaraid

Cydnabyddir y newid yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig net a ddaw yn sgil gwasanaeth gan weithwyr yn ystod y flwyddyn fel cost gweithwyr. Caiff costau cyflwyno i'r cynllun, newidiadau mewn buddion, taliadau a chwtogiadau eu cydnabod fel costau a achoswyd.

Pennir yr elfen llog net drwy luosi'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net â'r gyfradd ddisgownt, gan ystyried unrhyw newidiadau yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau budd-dal a chyfraniadau. Caiff y llog net ei gydnabod yn yr incwm/ (gwariant) ar gyfer y flwyddyn.

Mae ail-fesur newidiadau yn cynnwys enillion a cholledion actiwaraid, effaith yr uchafswm ased a'r enillion ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net ac eithrio y symiau a gynhwysir yn y llog net. Caiff y rhain eu cydnabod ar unwaith yn yr enillion a cholledion cydnabyddedig eraill yn y cyfnod y maent yn digwydd ac nid ydynt yn cael eu hailddosbarthu i incwm/(gwariant) yn y cyfnodau ar ôl hynny.

Mae'r ased neu rwymedigaeth pensiwn buddion diffiniedig yn y fantolen yn cynnwys y cyfanswm ar gyfer bob cynllun o werth cyfredol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig (gan ddefnyddio graddfa ddisgownt yn seiliedig ar fondiau corfforaethol o ansawdd uchel), ar ôl tynnu gwerth teg asedau'r cynllun y bydd yr oblygiadau yn cael eu setlo'n uniongyrchol ohonynt. Seilir y gwerth teg ar wybodaeth pris y farchnad, a bydd hwn y pris cynnig cyhoeddedig yn achos gwarantau a ddyfynnwyd. Mae gwerth ased buddion pensiwn net yn gyfyngedig i'r swm sy'n debygol o gael ei adfer naill ai drwy gyfraniadau gostyngol neu ad-daliadau cytunedig o'r cynllun.

Prydlesi gweithredol

Caiff costau llogi dan brydlesi gweithredol eu rhoi yn erbyn datganiad o weithgareddau ariannol ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles.

Dyfarniadau cyfrifyddu beirniadol a ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif

Yng nghais polisiâu cyfrifyddu'r elusen, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr wneud barnau, amcangyfrifon a rhagybyiaethau ynglŷn â swm cario ymlaen o asedau a rhwymedigaethau nad ydynt yn amlwg o ffynonellau eraill. Seilir yr amcangyfrifon a rhagybyiaethau cysylltiedig ar brofiad hanesyddol a ffactorau eraill a ystyrir i fod yn berthnasol. Gall y canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol i'r amcangyfrifon hyn.

Caiff amcangyfrifon a rhagybyiaethau sylfaenol eu hadolygu'n barhaus. Mae adolygiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu yn cael eu cydnabod yn ystod y cyfnod yr adolygir yr amcangyfrifiad lle mae'r adolygiad yn effeithio ar y cyfnod hwnnw'n unig, neu yn ystod cyfnod yr adolygiad a'r cyfnodau yn y dyfodol lle mae'r adolygiad yn effeithio ar y cyfnodau presennol ac yn y dyfodol.

Mae cyfrifyddu pensiynau yn gofyn am amcangyfrifiad o ragdybiaethau actiwaraid. Mae'r rhain yn cynrychioli amcangyfrifiad orau'r elusen o'r newidynnau a fydd yn pennu'r rhwymedigaeth ar ddiwedd y flwyddyn. Nid yw'r ymddiriedolwyr yn tybio bod unrhyw ddyfarniadau beirniadol na ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif

eraill angen eu datgelu.

DRAFFET

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

2. Dadansoddiad o Weithgaredd Elusennol

(a) Incwm:	Cronfeydd	Cronfeydd	Cronfeydd	Blwyddyn	Blwyddyn
	anghyfyngedig	Cyfyngedig	Gwaddol	2022	2021
Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2022	2022	2022	2022	2021
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Swyddfa docynnau ac incwm cyffelyb	1,466	-	-	1,466	7
Rhaglenni ac Ymgysylltiad	39	-	-	39	18
Incwm o weithgaredd elusennol arall	2,645	-	-	2,645	82
Elw ar waredu asedau sefydlog	-	-	-	-	-
Incwm o weithgareddau elusennol	4,150	-	-	4,150	107
Grantiau derbyniadwy:					
Cyngor Celfyddydau Lloegr	6,236	-	-	6,236	6,236
Cyngor Celfyddydau Cymru	4,612	-	-	4,612	4,592
CThEM CCSC	-	-	-	-	270
Grantiau cyffredinol	10,848	-	-	10,848	11,098

Mae'r mwyafrif o incwm yn ystod y ddwy flynedd yn deillio o weithgareddau yn y DU gyda llai na £100,000 yn dod o'r Undeb Ewropeaidd a £2.4m o Dubai.

(b) Gwariant ar weithgareddau elusennol

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	Gweithgaredd	Costau	Blwyddyn	Gweithgar	Costau	Blwyddyn
	uniongyrchol	cefnogi	2022	edd	cefnogi	2021
	2022	2022	2022	uniongyrc	2021	2021
	£'000	£'000	£'000	hol	£'000	£'000
				2021		
				£'000		
Opera graddfa fawr	14,829	1,727	16,556	8,154	1,433	9,587
Rhaglenni ac Ymgysylltiad	1,086	110	1,196	736	91	827
Gweithgaredd elusennol	15,915	1,837	17,752	8,890	1,524	10,414
Codi arian	299	57	356	287	47	334
Masnachu	2,061	-	2,061	1,185	-	1,185
Cyfanswm gwariant	18,275	1,894	20,169	10,362	1,571	11,933

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

2. Dadansoddiad o Weithgaredd Elusennol (parhad)

(c) Costau cymorth

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2022	2021
	£'000	£'000
Safleoedd Canolfan Mileniwm Cymru	311	207
Cyllid a TG	823	766
Gweinyddiaeth, AD	688	514
Costau llywodraethu	1	-
Costau pensiwn Cynllun Buddion Diffiniedig	71	84
Costau cefnogi	1,894	1,571

Dyraniad o'r costau cefnogi i weithgareddau yn seiliedig ar gostau uniongyrchol a achoswyd:

Opera	1,727	1,433
Rhaglenni ac Ymgysylltiad	110	91
Codi arian	57	47
Costau cefnogi	1,894	1,571

Mae dyraniad y costau cefnogi i weithgaredd masnachu wedi'i ystyried yn nhrefniadau prisio'r trosglwyddiad, fel nad oes angen dyraniad pellach.

3. Incwm a Gwariant Net

(a) Nodir y ffynonellau incwm / (treuliau) net ar ôl codi tâl:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2022	2021
	£'000	£'000
Rhenti o dan brydlesi gweithredu – tir ac adeiladau	180	181
Rhenti o dan brydlesi gweithredu – cyfarpar	14	14
Dibrisiant - asedau a berchnogir	136	135
Cydnabyddiaeth ariannol archwilydd fel archwilydd statudol	38	49
Ffioedd eraill ar wahân i waith archwilio a dalwyd i'r archwilydd	-	-

Mae'r archwilydd, Azets Audit Services, hefyd yn darparu gwasanaethau archwilio i Gynllun Pensiwn Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig sydd ag ymddiriedolwyr annibynnol i'r elusen yn talu £5,925 o ffioedd archwilio (2021 - £5,925).

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

3. Incwm a Gwariant Net (parhad)

(b) Yr incwm net ar gyfer y rhiant-gwmni

Nid oes datganiad o weithgareddau ariannol ar wahân wedi'i chynnwys ar gyfer Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig. Yn cael eu cynnwys yn y datganiad cronfeydd cyfunol mae'r symiau canlynol mewn perthynas ag Opera

Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig:

	2022	2021
	£'000	£'000
Blynyddoedd hyd at 31 Awst:		
Cyfanswm y ffynonellau incwm	16,329	14,556
(Diffyg)/gwarged ar gyfer y flwyddyn	(1,507)	3,516
(Colledion)/ enillion actiwaraidd ar y cynllun buddion diffiniedig (gweler nodyn 17)	1,664	2,187
(Diffyg)/gwarged yn cynnwys (colledion)/enillion actiwaraidd yn y cynllun pensiwn	157	5,703

4. Niferoedd a Chostau Gweithwyr

Grŵp a Chwmni

Roedd cyfanswm y costau gweithwyr yn ystod y flwyddyn (yn cynnwys staff dros dro) yn:

	2022	2021
	£'000	£'000
Blynyddoedd hyd at 31 Awst:		
Cyflogau a thaliadau	7,850	7,647
Costau nawdd cymdeithasol	828	720
Costau pensiwn eraill	400	431
Costau diffygion pensiwn	71	27
	9,149	8,825

Wedi'u cynnwys yn y costau gweithwyr uchod mae'r costau ar gyfer 134 o staff dros dro ac achlysurol (2021 – 75) a gyflogwyd yn ystod y flwyddyn gan dalu cyfanswm o £943,616 mewn cyflogau a thaliadau (2021 – £476,926). Cyfanswm y taliadau diswyddo a therfynu gwerth £dim ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Awst 2022 (2021: £267,192). Mae cyfanswm y symiau dyledus ar ddiwedd y flwyddyn gwerth £dim (2021: £dim) hefyd yn cael ei gynnwys.

Y cyfartaledd misol ar gyfer y nifer o weithwyr parhaol yn ôl gweithgaredd oedd:

	2022	2021
	Rhif	Rhif
Blynyddoedd hyd at 31 Awst:		
Opera	159	174
Rhaglenni ac Ymgysylltu	14	11
Cefnogaeth	14	12
Codi arian	11	8

DRAFT

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

4. Niferoedd a Chostau Gweithwyr (parhad)

Roedd y nifer o weithwyr y Grŵp oedd ag enillion blynyddol, ac eithrio cyfraniadau pensiwn ond yn cynnwys buddion mewn da, mwy na £60,000 yn:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2022 Rhif	2021 Rhif
£60,000 - £69,999	2	2
£70,000 - £79,999	4	3
£80,000 - £89,999	1	1
£90,000 - £99,999	-	-
£100,000 - £109,999	-	-
£110,000 - £119,999	-	-
£140,000 - £149,999	1	1

Cyflog yr Uwch Dîm Rheoli

Rhestrir uwch reolwyr y Cwmni a'r Grŵp ar dudalen 56. Roedd cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol (yn cynnwys cyfraniadau pensiwn a ffioedd llawrydd) o ran uwch reolwyr y Cwmni a'r Grŵp ar gyfer y flwyddyn yn dod i £926,653 (2021 - £784,372).

Mae cydnabyddiaeth ariannol a thelerau cyflogaeth y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cael eu gosod gan y Bwrdd a'u hadolygu'n flynyddol. Caiff rhai'r uwch reolwyr eraill eu hadolygu'n flynyddol ac maent yn agored i gymhariaeth achlysurol â rolau cyffelyb.

Enillion cyfarwyddwyr

Ni dderbyniodd y cyfarwyddwyr unrhyw gydnabyddiaeth ariannol yn eu rolau fel cyfarwyddwyr yn y flwyddyn (2021 - £dim) ac ni ad-dalwyd unrhyw gostau teithio a llety i gyfarwyddwyr yn ystod y flwyddyn (2021- £dim). Prynir tocynnau ar gyfer perfformiadau am brisiau'r swyddfa docynnau gan gyfarwyddwyr ac eithrio nifer fechan o docynnau am ddim at ddibenion marchnata a chynnal digwyddiadau swyddogol.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

5. Trethiant ar Weithgareddau Cyffredin

Mae Opera Cenedlaethol Cymru yn Gwmni cyfyngedig drwy warant ac yn elusen gofrestredig.

Fel elusen gofrestredig mae cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig â'r hawl i gael ei eithrio rhag talu treth mewn perthynas â'r incwm neu enillion cyfalaf a dderbyniwyd ag adrannau 478-489 Deddf y Dreth Gorfforaeth 2010 ac adran 256 o Ddeddf Trethiant Enillion Trethadwy 1992, i'r graddau y caiff y rhain eu cymhwyso at ddibenion ei amcanion elusennol yn unig. Mae gan yr elusen ddau is-gwmni y mae'n llwyr berchen arnynt:

- i) Mae Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig, fodd bynnag, yn destun treth. Ni ysgwyddwyd unrhyw dreth gorfforaethol gan yr is-gwmni yn y flwyddyn gyfredol (2021 - £dim).
- ii) Mae Cynyrchiadau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig hefyd yn destun treth a gwnaeth gais am Ryddhad Treth i Theatrau ar y cynyrchiadau mwyaf a gynhyrchwyd yn y flwyddyn yn gorffen 31 Awst 2022 oedd yn gyfanswm o £2,043,568 (2021 £312,133).

6. Ymrwymadau Prydlesi Gweithredu

Roedd y Cwmni a'r Grŵp wedi ymrwymo i dalu isafswm y taliadau prydles yn y dyfodol o ran prydlesi gweithredol:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2022	2021
	£	£
Yn ddyledus, 1 flwyddyn	106,459	118,136
Yn ddyledus 2-5 mlynedd	112,000	114,533
Yn ddyledus > 5 mlynedd	2,277,742	2,305,742

7. Asedau Sefydlog

7a. Asedau sefydlog diriaethol

Grŵp a Chwmni	Lesddaliad hir £'000	Cerbydau £'000	Offer £'000	Cyfanswm £'000
Cost				
Ar 1 Medi 2021	1,500	555	1,722	3,777
Ychwanegiadau	-	-	33	33
Gwarediadau	-	-	-	-
Ar 31 Awst 2022	1,500	555	1,755	3,810
Dibrisiant				
Ar 1 Medi 2021	180	465	1,486	2,131
Cost ar gyfer y flwyddyn	30	23	83	136
Gwarediadau	-	-	-	-
Ar 31 Awst 2022	210	488	1,569	2,267
Gwerth net ar y llyfrau				

Ar 31 Awst 2021	1,320	90	236	1,646
Ar 31 Awst 2022	1,290	67	186	1,543

DRAFT

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

7a. Asedau sefydlog diriaethol (parhad)

Cafodd y safleoedd lesddaliad hir eraill eu priso'n broffesiynol gan y Syrfewyr Siartredig, Lambert Smith Hampton, ar sail prisiant defnydd presennol a meddiant gwag, marchnad agored, ar eu trosglwyddiad i FRS102, ar 31 Awst 2015 am £1,500,000 yn unol â Phrisiant Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig – Safonau Proffesiynol y DU Ionawr 2014 (diwygiwyd Ebrill 2015).

Oherwydd y cyfyngiadau yn y defnydd o le yng Nghanolfan Mileniwm Cymru a feddianwyd gan WNO mewn prydles sy'n rhedeg tan 2995, amcangyfrifir nad oes gan yr ased arbenigol hwn unrhyw werth masnachol a dilëwyd ei werth llyfr net £218,000 ar 31 Awst 2015.

Mae'r sefydliad yn gweithredu system AD/Cyflogres gan MHR sy'n costio £67,371 a gwneir y taliad olaf unwaith aiff y system yn fyw yn 2023.

7b. Buddsoddiadau asedau sefydlog

Brewin Dolphin Limited yw'r rheolwr buddsoddi ar gyfer cronfeydd tymor hir y Cwmni. Roedd y buddsoddiadau canlynol yn cael eu dal a'u rheoli gan Brewin Dolphin ar ddiwedd y flwyddyn:

Grŵp a Chwmni: Ar 31 Awst	2022 £'000	2021 £'000
Bondiau corfforaethol ac arian parod	519	471
Ecwitïau:		
- DU	1,139	1,157
- UDA	970	797
- Ecwitïau eraill	422	629
- Eiddo	65	67
	3,115	3,121

Y symudiadau mewn buddsoddiadau a ddalwyd fel a ganlyn:

Blynnyddoedd a ddaeth i ben 31 Awst:	2022 £'000	2021 £'000
Gwerth marchnad ar ddechrau'r flwyddyn	3,121	2,628
Ychwanegiadau ar gost	714	442
Gwarediadau ar werth trosglwyddo	(832)	(474)
(Colledion)/enillion gwirioneddol a thybiedig net	112	525
Gwerth marchnad ar ddiwedd y flwyddyn	3,115	3,121
Cost hanesyddol ar ddiwedd y flwyddyn	2,718	2,500
Wedi'i gynnwys yn yr uchod mae arian parod o fewn cyfanswm y portffolio	142	50

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

Buddsoddiadau eraill

Yn ogystal roedd y Cwmni'n berchen ar 100% o'r cyfalaf cyfranddaliadau yn ei is-gwmnïau masnachol ar ddechrau a diwedd y flwyddyn (gweler nodyn 18 am fanylion):

- Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig (£90 cost hanesyddol), a
- Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig (£100 cost hanesyddol)

8. Stociau

Ar 31 Awst

	Grŵp	Grŵp	Cwmni	Cwmni
	2022	2021	2022	2021
	£'000	£'000	£'000	£'000
Deunyddiau crai	114	94	114	94

Mae stociau'n cynnwys deunyddiau a gedwir yn y gweithdai a ddefnyddir i adeiladu setiau a golygfeydd ar gyfer eu gwerthu i gwsmeriaid trydydd parti.

9. Dyledwyr

Symiau sy'n daladwy o fewn blwyddyn:

Ar 31 Awst	Grŵp	Grŵp	Cwmni	Cwmni
	2022	2021	2022	2021
	£'000	£'000	£'000	£'000
Dyledwyr masnach	532	353	240	61
Symiau sy'n ddyledus gan fentrau'r Grŵp	-	-	464	179
Dyledwyr eraill	123	70	43	61
Trethiant	2,044	314	40	66
Rhagdaliadau ac incwm cronol	751	1,457	750	1,457
	3,450	2,194	1,537	1,824

Mae'r symiau sy'n ddyledus gan y Grŵp yn cynnwys symiau sy'n daladwy gan Wasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig ar gyfer trafodion misol arferol.

10. Arian Parod yn y Banc ac I Law

Ar 31 Awst	Grŵp	Grŵp	Cwmni	Cwmni
	2022	2021	2022	2021
	£'000	£'000	£'000	£'000
Arian parod yn y banc ac i law	3,590	6,517	3,337	6,360

Nid oes gan y Cwmni unrhyw fenthyciadau na chyfleusterau gorddrafft.

Cedwir cyfran sylweddol o asedau hylif y Grŵp fel buddsoddiadau asedau sefydlog (nodyn 7b)

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

11. Credydwyr: Symiau sy'n Daladwy o Fewn Blwyddyn

Ar 31 Awst	Grŵp	Grŵp	Cwmni	Cwmni
	2022	2021	2022	2021
	£'000	£'000	£'000	£'000
Credydwyr masnach	101	94	101	94
Credydwyr eraill yn cynnwys trethiant	352	357	352	357
Croniadau	494	335	487	330
Incwm grant gohiriedig	388	448	388	448
Incwm gohiriedig arall	478	2,353	345	2,030
	1,813	3,587	1,673	3,259

Mae incwm gohiriedig arall yn deillio o gynyrchiadau ar y cyd, cynyrchiadau yn y dyfodol a'r gwaith a wneir gan Wasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig.

Dadansoddiad o symudiad mewn incwm gohiriedig arall

Ar 31 Awst	Grŵp	Grŵp 2021	Cwmni	Cwmni
	2022	£'000	2022	2021
	£'000		£'000	£'000
Dygwyd ymlaen	2,353	2,214	2,030	2,047
Rhyddhawyd yn y flwyddyn	(1,875)	(136)	(1,685)	(17)
Derbyniwyd yn y flwyddyn	-	275	-	-
A gariwyd drosodd	478	2,353	345	2,030

Dadansoddiad o symudiad mewn incwm gohiriedig arall

Ar 31 Awst	Grŵp	Grŵp	Cwmni	Cwmni
	2022	2021	2022	2021
	£'000	£'000	£'000	£'000
Dygwyd ymlaen	448	66	448	66
Rhyddhawyd yn y flwyddyn	(10,848)	(10,446)	(10,848)	(10,446)
Derbyniwyd yn y flwyddyn	10,788	10,828	10,788	10,828
A gariwyd drosodd	388	448	388	448

12. Statws y Cwmni

Mae'r Cwmni'n elusen gofrestredig sydd wedi'i hymgorffori fel Cwmni Cyfyngedig drwy Warant heb gyfalaf cyfranddaliadau. Mae rhwymedigaeth bob aelod wedi'i gyfyngu i £10, gyda'r nifer uchaf o aelodau'n 20. Roedd nifer gwirioneddol o 9 aelod ar 31 Awst 2022 (2021 -14)

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

13. Cronfeydd Anghyfngedig

Ar 31 Awst 2022

Grŵp	Balans cau £'000	Ffynonellau incwm £'000	Incwm a wariwyd £'000	Enillion / (colledion) £'000	Trosglwyd diadau £'000	Balans cau £'000
Cronfa ailstrwythuro wrth gefn	437	-	-	-	-	437
Cronfa gynhyrchu wrth gefn	2,002	-	-	-	-	2,002
Cronfa pensiwn	1,015	-	-	1,681	-	2,696
Cronfa ailbriso wrth gefn	868	-	-	-	-	868
Incwm a gwariant	4,054	19,917	(20,185)	(3)	590	4,373
Cyfanswm cronfeydd y Grŵp	8,376	19,917	(20,185)	1,678	590	10,376
Cwmni	Balans cau £'000	Ffynonellau incwm £'000	Y ffynonellau a wariwyd £'000	Enillion / (colledion) £'000	Trosglwyd diadau £'000	Balans terfynol £'000
Cronfa ailstrwythuro wrth gefn	437	-	-	-	-	437
Cronfa gynhyrchu wrth gefn	2,002	-	-	-	-	2,002
Cronfa pensiwn	1,015	-	-	1,681	-	2,696
Cronfa ailbriso wrth gefn	868	-	-	-	-	868
Incwm a gwariant	3,855	16,568	(18,663)	(3)	590	2,347
Cyfanswm cronfeydd y Cwmni	8,177	16,568	(18,663)	1,678	590	8,350

Mae'r cronfeydd dynodedig wedi'u gwneud o'r cronfeydd Ailstrwythuro a Chynhyrchu wrth gefn fel y manylir isod.

Mae cronfa 'Ailstrwythuro' wrth gefn wedi ei dynodi i alluogi buddsoddiad mewn newid ac mae'n ffurfio rhan o gronfeydd wrth gefn anghyfngedig y Cwmni Mae hefyd yn cynnwys yr hyn a elwid ynghynt fel cronfa'r Cyfryngau.

Mae'r gronfa 'Cynhyrchu' wrth gefn wedi'i neilltuo i gefnogi'r gwaith o gynllunio repertoire uchelgeisiol yn y blynyddoedd i ddod, yn arbennig o bwysig gyda'r amseroedd arwain cynllunio hir sydd ar gyfer operâu graddfa fawr ac i gefnogi cyflawniad gwaith y Cwmni.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

13. Cronfeydd Anghyfyngedig (parhad)

Ar 31 Awst 2021

Grŵp	Balans cau	Ffynonellau incwm	Incwm a wariwyd	Enillion / (colledion)	Trosglwyd diadau	Balans cau
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfa ailstrwythuro wrth gefn	437	-	-	-	-	437
Cronfa gynhyrchu wrth gefn	1,155	-	-	-	847	2,002
Cronfa CCSC wrth gefn	504	-	-	-	(504)	-
Cronfa pensiwn	(1,145)	-	(27)	2,187	-	1,015
Cronfa ailbriso wrth gefn	868	-	-	-	-	868
Incwm a gwariant	2,433	13,203	(11,906)	211	113	4,054
Cyfanswm y cronfeydd Grŵp	4,252	13,203	(11,933)	2,398	456	8,376
Cwmni	Balans agoriadol	Ffynonellau incwm	Y ffynonellau a wariwyd	Enillion / (colledion)	Trosglwyd diadau	Balans terfynol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfa ailstrwythuro wrth gefn	437	-	-	-	-	437
Cronfa gynhyrchu wrth gefn	1,155	-	-	-	847	2,002
Cronfa CCSC wrth gefn	504	-	-	-	(504)	-
Cronfa pensiwn	(1,145)	-	(27)	2,187	-	1,015
Cronfa ailbriso wrth gefn	868	-	-	-	-	868
Incwm a gwariant	1,320	14,239	(12,028)	211	113	3,855
Cyfanswm cronfeydd y Cwmni	3,139	14,239	(12,055)	2,398	456	8,177

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

14. Cronfeydd Cyfyngedig

Ar 31 Awst 2022

Grŵp a Chwmni	Balans agoriadol £'000	Ffynonellau incwm £'000	Y ffynonellau a wariwyd £'000	Ailbrisio £'000	Trosglwyd diadau £'000	Balans terfynol £'000
Ymddiriedolaeth Seligman	74	2	-	-	-	76
Bwrsariaeth Schaefer	18	-	-	-	-	18
Bwrsariaeth C Ball	5	-	(2)	-	-	3
Bwrsariaeth y Teulu Parry	11	-	-	-	-	11
Dunard	300	-	-	-	(300)	-
Arall	247	232	-	-	(237)	242
Cyfanswm y cronfeydd cyfyngedig	655	234	(2)	-	(537)	350

Ar 31 Awst 2021

Grŵp a Chwmni	Balans agoriadol £'000	Ffynonellau incwm £'000	Y ffynonellau a wariwyd £'000	Ailbrisio £'000	Trosglwyd diadau £'000	Balans terfynol £'000
Ymddiriedolaeth Seligman	63	2	-	10	(1)	74
Bwrsariaeth Schaefer	18	-	-	-	-	18
Bwrsariaeth C Ball	7	-	-	-	(2)	5
Bwrsariaeth y Teulu Parry	10	-	-	-	1	11
Paul Hamlyn Artworks	4	-	-	-	4	-
Cywirdeb	40	-	-	-	(40)	-
Dunard	-	300	-	-	-	300
CThem CCSC	-	270	-	-	(270)	-
Arall	162	225	-	-	(140)	247
Cyfanswm y cronfeydd cyfyngedig	304	797	-	10	(456)	655

Cedwir y cronfeydd cyfyngedig ar gyfer eu defnyddio o dan yr amodau a nodwyd gan y rhoddwyr, megis ar gyfer cynrychiadau penodol neu i gefnogi mathau arbennig o weithgarwch cerddorol neu gymunedol.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

15. Cronfeydd Gwaddol

Ar 31 Awst 2022

Grŵp a Chwmni	Balans agoriadol	Incwm llog	Incwm a wariwyd	Ailbrisio	Balans terfynol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ymddiriedolaeth Mary Warner	1,394	40	-	(2)	1,432
RW Pethybridge	501	14	-	(1)	514
Gwobr Syr John Moores	74	2	(53)	-	23
Cyfanswm y gwaddol gwaddol	1,969	56	(53)	(3)	1,969

Ar 31 Awst 2021

Grŵp a Chwmni	Balans agoriadol	Incwm llog	Incwm a wariwyd	Ailbrisio	Balans terfynol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ymddiriedolaeth Mary Warner	1,172	30	-	192	1,394
RW Pethybridge	421	11	-	69	501
Gwobr Syr John Moores	62	2	-	10	74
Cyfanswm y gwaddol gwaddol	1,655	43	-	271	1,969

Mae Ymddiriedolaeth Mary Warner yn gronfa gwaddol parhaol a grëwyd dan delerau cymynrodd, a reolir gan grŵp penodol o ymddiriedolwyr ar gyfer y dymuniad a nodwyd yn y rhodd: i hyfforddi a datblygu tenoriaid o darddiad Cymreig.

Mae cronfa RW Pethybridge yn gronfa gwaddol treuliadwy sy'n cael ei chadw er budd pobl o Gymru sy'n anabl, mewn oed neu yn y carchar.

Mae cronfa Syr John Moores yn gronfa gwaddol parhaol sy'n cael ei chadw er mwyn cymeradwyo gwobr flynyddol ar gyfer datblygiad gyrfa artist ifanc.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

16. Dadansoddiad o Asedau Net Rhwng Cronfeydd

Ar 31 Awst 2022

Grŵp	Cronfeydd anghyfyngedig £'000	Cronfeydd cyfyngedig £'000	Cronfeydd gwaddol £'000	Cyfanswm £'000
Asedau sefydlog diriaethol	1,543	-	-	1,543
Buddsoddiadau asedau sefydlog	1,336	64	1,715	3,115
Asedau cyfredol net	4,801	286	254	5,341
Cronfa pensiwn	2,696	-	-	2,696
Asedau net	10,376	350	1,969	12,695
Cwmni				
Asedau sefydlog diriaethol	1,543	-	-	1,543
Buddsoddiadau asedau sefydlog	1,336	64	1,715	3,115
Asedau cyfredol net	2,775	286	254	3,315
Cronfa pensiwn	2,696	-	-	2,696
Asedau net	8,350	350	1,969	10,669

Ar 31 Awst 2021

Grŵp	Cronfeydd anghyfyngedig £'000	Cronfeydd cyfyngedig £'000	Cronfeydd gwaddol £'000	Cyfanswm £'000
Asedau sefydlog diriaethol	1,646	-	-	1,646
Buddsoddiadau asedau sefydlog	1,339	64	1,718	3,121
Asedau cyfredol net	4,376	591	251	5,218
Cronfa pensiwn	1,015	-	-	1,015
Asedau net	8,376	655	1,969	11,000
Cwmni				
Asedau sefydlog diriaethol	1,646	-	-	1,646
Buddsoddiadau asedau sefydlog	1,339	64	1,718	3,121
Asedau cyfredol net	4,177	591	591	5,019
Cronfa pensiwn	1,015	-	-	1,015

Asedau net	8,177	655	1,969	10,801
------------	-------	-----	-------	--------

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

17. Cynlluniau Pensiwn

Mae'r datgeliadau isod wedi'u paratoi ar gyfer Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (y "Cwmni") mewn perthynas â budd-daliadau sy'n daladwy gan Gynllun Pensiwn Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (y 'Cynllun').

Ni wnaed unrhyw gyfraniadau Cwmni i'r Cynllun ar gyfer y flwyddyn yn dod i ben 31 Awst 2022, ac ni ddisgwylir unrhyw gyfraniadau Cwmni ar gyfer y flwyddyn yn dod i ben 31 Awst 2023.

Seiliwyd y prisiad a ddefnyddiwyd ar gyfer datgeliadau FRS 102 ar asesiad llawn o rwymedigaethau'r Cynllun ar 31 Awst 2021. Mesurwyd gwerthoedd cyfredol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig drwy ddefnyddio'r dull rhagamcanu credydau unedau.

Amlinellir isod y prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r rhwymedigaethau dan FRS 102:

	Rhagdybiaethau		
	31 Awst 2022 % y flwyddyn	31 Awst 2021 % y flwyddyn	31 Awst 2020 % y flwyddyn
Chwyddiant yn ôl Mynegai Pris Manwerthu	3.50	3.30	2.95
Chwyddiant yn ôl Mynegai Pris Defnyddwyr	3.05	2.80	2.35
Cynnydd mewn pensiynau (Cyn Ebrill 1997 yn fwy na GMP)	3.00	3.00	3.00
Cynnydd mewn pensiynau (Ebrill 1997 – Ebrill 2005)	2.95	2.75	2.35
Cynnydd mewn pensiynau (Ar ôl Ebrill 2005)	2.05	2.00	1.80
Cyfradd gostyngiad ar gyfer rhwymedigaethau'r Cynllun	4.30	1.75	1.70
Hirhoedledd i aelod sy'n 65 mlwydd oed ar hyn o bryd			
- Gwryw	21.9	21.9	21.2
- Benyw	24.3	24.3	23.2
Hirhoedledd i aelod sy'n cyrraedd 65 mlwydd oed mewn 20 mlynedd			
- Gwryw	23.2	23.2	22.5
- Benyw	25.7	25.7	24.7

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

17. Cynlluniau Pensiwn (parhad)

	Gwerth teg yr asedau		
	31 Awst 2022 £'000	31 Awst 2021 £'000	31 Awst 2020 £'000
Ecwitïau	7,952	9,686	8,662
Giltiau yn Gysylltiedig â'r Mynegai	6,074	7,920	6,714
Bondiau corfforaethol	1,541	1,770	1,693
Arall	81	78	61
Cyfanswm	15,648	19,454	17,130
Cysoni'r statws wedi'i ariannu i'r fantolen			
		Gwerth ar 31 Awst 2022 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000
Gwerth teg asedau'r Cynllun		15,648	19,454
Gwerth cyfredol y rhwymedigaethau buddion diffiniedig sydd wedi'u hariannu		(12,952)	(18,439)
(Diffyg)/gwarged		2,696	1,015
(Rhwymedigaethau)/asedau a gydnabyddir yn y datganiad o sefyllfa ariannol.		2,696	1,015
Dadansoddiad o'r elw a cholled			
		Gwerth ar 31 Awst 2022 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000
Treuliau gweinyddu		-	-
Cost llog net		(17)	20
Costau'r gwasanaeth blaenorol		-	7
Treuliau a gafodd eu cydnabod yn yr elw a cholled		(17)	27

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

17. Cynlluniau Pensiwn (parhad)

Newidiadau yng ngwerth cyfredol y rhwymedigaeth budd diffiniedig

	Gwerth ar 31 Awst 2022 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000
Rhwymedigaethau buddion diffiniedig agoriadol	18,439	18,275
Treuliau gweinyddu	-	-
Cost llog	320	307
Ail-fesur (enillion)/colledion		
- Colledion actiwaraid ar rwymedigaethau'r Cynllun o ran rhagdybiaethau	(6,473)	854
- Colledion actiwaraid ar rwymedigaethau'r Cynllun mewn perthynas â phrofiad	1,026 (13)	(377) (145)
- O newid mewn rhagdybiaethau demograffig		
Buddion net a dalwyd	(347)	(482)
Costau'r gwasanaeth blaenorol	-	7
Rhwymedigaeth buddion diffiniedig terfynol	12,952	18,439

Newidiadau yng ngwerth teg asedau'r Cynllun

	Gwerth ar 31 Awst 2022 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000
Gwerth teg agoriadol asedau'r Cynllun	19,454	17,130
Incwm llog ar asedau'r Cynllun	337	287
Enillion/(colledion) actiwaraid		
- Enillion ar asedau'r Cynllun ar ôl tynnu'r incwm llog	(3,796)	2,519
Cyfraniadau gan y Cwmni	-	-
Buddion net a dalwyd	(347)	(482)
Gwerth teg terfynol asedau'r Cynllun	15,648	19,454

Dadansoddiad o symiau a gydnabyddir yn y Datganiad o sefyllfa ariannol.

	Gwerth ar 31 Awst 2022 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000
Enillion ar asedau'r Cynllun ar ôl tynnu'r incwm llog (Colledion)/enillion ar ragdybiaethau ariannol	(3,796) 6,473	2,519 (854)
(Colledion)/enillion ar ragdybiaethau demograffig	13	145
Enillion drwy Brofiad ar rwymedigaethau'r Cynllun	(1,026)	377

Cyfanswm (colledion)/enillion

1,664

2,187

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

17. Cynlluniau Pensiwn (parhad)

Adenillion ar asedau'r Cynllun

	Gwerth ar 31 Awst 2022 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000
Incwm llog ar asedau'r Cynllun	337	287
Enillion ar asedau'r Cynllun ar ôl tynnu'r incwm llog	(3,796)	2,519
Adenillion ar asedau'r Cynllun	(3,459)	2,806

18. Gwybodaeth Ychwanegol ar Is-gwmnïau

Mae gan Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ddau is-gwmni:

Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig - rhif cofrestru'r cwmni 01705868 sydd wedi'i

ymgorffori yn y DU. Swyddfa gofrestredig - Stryd Ellen, Caerdydd, CF10 4TT

Cafodd ei gaffael gan Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig am £ddim ar 1 Ebrill 1989, mae cyfalaf cyfranddaliadau Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig yn cynnwys 90 o gyfranddaliadau cyffredin gwerth £1 y mae Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig yn llwyr berchen arnynt.

Diben Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig yw gweithredu fel cangen fasnachu ar gyfer Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, gan gymryd cyfrifoldeb yn bennaf am werthu setiau, gwisgoedd, eiddo a thrafnidiaeth theatraidd ar gyfer Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a phartion allanol. Cynhyrchir y setiau theatraidd yn adran gynhyrchu Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a chaiff y gost lawn ei hysgwyddo gan Wasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig.

Roedd canlyniadau masnachu'r is-gwmni fel a ganlyn:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2022 £'000	2021 £'000
Trosiant	2,395	1,303
Costau gwerthu	2,295	(1,418)
Elw gros	100	(115)
Treuliau gweinyddol	(5)	(7)
Elw/(colledion) gweithredol	95	(122)
Rhodd Cymorth i'r rhiant-gwmni	-	-
Elw/(Colled) cyn trethiant	95	(122)
Trethiant	-	-
Elw/(colledion) ar gyfer y flwyddyn ariannol	95	(122)

Yr asedau, rhwymedigaethau a'r cronfeydd yn eu crynswth oedd:

Ar 31 Awst	2022 £'000	2021 £'000
Asedau	572	448
Rhwymedigaethau	(595)	(566)

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

18. Gwybodaeth Ychwanegol ar Is-gwmnïau (parhad)

Mae masnach rhyng-gwmniol yn cael ei gynnwys yn y trosiant a chostau gwerthu

Ar 31 Awst	2022	2021
	£'000	£'000
Gwerthiannau	287	212
Pryniannau	2,746	1,425
Symiau dyledus ar ddiwedd y flwyddyn	104	179

Datganiad o Newidiadau mewn Ecwiti

Cwmni	Cyfalaf cyfranddaliad au £	Cronfeydd elw a cholled wrth gefn £	Cyfanswm £
Balans ar 1 Medi 2020	90	3,706	3,706
Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021:			
Elw a chyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	-	(122,115)	(122,115)
Dosraniadau i'r rhiant-elusen dan rodd cymorth			
Balans ar 31 Awst 2021	90	(118,409)	(118,319)
Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2022:			
Colledion a chyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	-	(23,210)	(23,210)
Balans ar 31 Awst 2022	90	(23,210)	(23,120)

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

18. Gwybodaeth Ychwanegol ar Is-gwmnïau (parhad)

Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig – cofrestriad cwmni 09247950 sydd wedi'i ymgorffori yn y

DU. Swyddfa gofrestredig – Canolfan Mileniwm Cymru, Plas Bute, Caerdydd, CF10 5AL

Ffurfiwyd gan Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ar 3 Hydref 2014, mae cyfalaf cyfranddaliadau Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig yn cynnwys 100 o gyfranddaliadau cyffredin gwerth £1 y mae Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig yn llwyr berchen arnynt.

Diben Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig yw creu a pharatoi cynyrchiadau theatraidd ar gyfer cwmnïau Grŵp Opera Cenedlaethol Cymru.

Roedd canlyniadau masnachu'r is-gwmni fel a ganlyn:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2022	2021
	£'000	£'000
Trosiant	10,870	2,476
Costau gwerthu	(10,859)	(2,465)
Elw gros	11	11
Treuliau gweinyddol	(11)	(11)
Elw / (colledion) gweithredol	-	-
Elw / (Colledion) cyn trethiant	-	-
Rhyddhad treth i theatrau ar gynyrchiadau	2,044	312
Elw a gedwir yn yr is-gwmni	2,044	312

Yr asedau, rhwymedigaethau a'r cronfeydd yn eu crynswth oedd:

Ar 31 Awst	2022	2021
	£'000	£'000
Asedau	2,056	328
Rhwymedigaethau	(7)	(11)
Cronfeydd Cyfranddalwyr	2,049	317

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

18. Gwybodaeth Ychwanegol ar Is-gwmnïau (parhad)

	2022	2021
	£'000	£'000
Ar 31 Awst		
Gwerthiannau	10,870	2,476
Pryniannau	10,870	2,476
Symiau dyledus ar ddiwedd y flwyddyn	-	-

Datganiad o Newidiadau mewn Ecwiti

Cwmni	Cyfalaf cyfranddaliad au £	Cronfeydd elw a cholled wrth gefn £	Cyfanswm £
Balans ar 1 Medi 2020	100	1,107,605	1,107,705
Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021:			
Elw a chyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		(790,472)	(790,472)
Balans ar 31 Awst 2021	100	317,133	317,233
Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2022:			
Colledion a chyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	-	2,043,568	2,043,568
Dosraniadau i'r brif elusen dan rodd cymorth	-	(312,133)	(312,133)
Balans ar 31 Awst 2022	100	2,048,568	2,048,668

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

19. Partïon Cysylltiedig

Mae gan Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig gysylltiadau â'r elusennau cofrestredig annibynnol

canlynol: Ymddiriedolaeth Llesiant Opera Cenedlaethol Cymru (elusen 1085756)

Ar 31 Awst	2022	2021
	£	£
Incwm a dderbyniwyd	68	5,509
Cyllid a ddyfarnwyd	(300)	(5,000)
Dyledwr	-	-

Cronfa Waddol Opera Cenedlaethol Cymru (elusen 1146595).

Ar 31 Awst	2022	2021
	£	£
Incwm o fuddsoddiadau	33,705	25,861
Bwrsariaethau yr ymgeisiwyd	20,000	60,000
amdanynt i'r	59,248	87,284
Dyledwr	20,000	60,000
Credydwr	1,041,789	1,043,834
Gwerth y portffolio		

Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol 2021

Yn ymgorffori'r cyfrif incwm a gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:

	Nodyn	Cronfeydd anghyfyngedig £'000	Cronfeydd d cyfyngedig £'000	Cronfeydd gwaddol £'000	Cyfansw m 2021 £'000	Cyfansw m 2020 £'000
Incwm o:						
Weithgareddau elusennol	2a	107	-	-	107	1,894
Rhoddion		529	525	-	1,054	742
Cymynroddion		303	-	-	303	306
Grantiau cyffredinol	2a	10,828	270	-	11,098	11,892
Incwm masnachu		1,091	-	-	1,091	909
Incwm o fuddsoddiadau		33	2	43	78	73
Cyfanswm incwm		12,891	797	43	13,731	15,816
Gwariant ar:						
Weithgareddau elusennol		10,414	-	-	10,414	16,813
Codi arian		334	-	-	334	424
Gwariant masnachu		1,185	-	-	1,185	910
Cyfanswm gwariant	2b	11,933	-	-	11,933	18,147
(Colledion)/enillion net ar fuddsoddiadau	7b	211	10	271	492	(208)
Incwm/(gwariant) net cyn treth		1,169	807	314	2,290	(2,539)
Treth	18	312	-	-	312	1,103
Incwm/(gwariant) net am y flwyddyn	3	1,481	807	314	2,602	(1,436)
Trosglwyddiad o gronfeydd cyfyngedig	13	456	(456)	-	-	-
Enillion/colledion eraill						
Enillon/(colledion) actiwaraidd yn y cynllun pensiwn buddion diffiniedig	17	2,187			2,187	881
Symudiad net mewn cronfeydd		4,124	351	314	4,789	(555)
Balans y gronfa a ddygwyd ymlaen		4,252	304	1,655	6,211	6,766
Balans y gronfa a gariwyd drosodd		8,376	655	1,969	11,000	6,211

Cynhwysir holl enillion a cholledion a gydnabuwyd yn y flwyddyn yn y datganiad o weithgareddau ariannol. Mae'r holl incwm a gwariant yn deillio o weithgareddau parhaus. Mae'r nodiadau ar dudalennau 28 i 55 yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021

Ni chyflwynir cyfrif incwm a gwariant ar wahân ar gyfer y rhiant-gwmni yn unol â darpariaethau s.408 Deddf Cwmnïau 2006. Y cyfanswm incwm ar gyfer y rhiant-gwmni yw £14,556,000 (2020 - £18,851,000). Mae'r canlyniad a adroddir amdano yng nghyfrifon y rhiant-gwmni yn £5,703,000 dros ben (2020 - £958,000 dros ben).

Manylion gweinyddol a chyfeirnod

Manylion y Cwmni

Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

(Cwmni cyfyngedig drwy warant heb gyfalaf

cyfranddaliadau)

Swyddfa gofrestredig	Canolfan Mileniwm Cymru Plas Bute Caerdydd CF10 5 AL
Rhif cwmni	00454297 (cofrestredig yng Nghymru a
Lloegr) Rhif elusen	221538
Cofrestriad TAW	GB 218 9895 51

Cynghorwyr Proffesiynol

Archwilydd Azets Audit Services
Tŷ Derw
Lime Tree Court
Parc Busnes Porth Caerdydd
Caerdydd
CF23 8AB

Cyfreithwyr Cyfreithwyr Darwin Gray
Helmont House Churchill
Way
Caerdydd CF10 2HE

Bancwyr Lloyds Bank plc
31 Heol y Frenhines
Caerdydd CF10 2AG

Cedwir adneuon banc hefyd yn National Westminster a Barclays

Rheolwyr Buddsoddi
Brewin Dolphin
5 Sgwâr Callaghan
Caerdydd CF10 5BT

Cyfarwyddwyr a Swyddogion

Bwrdd y Cyfarwyddwyr a Phwyllgorau

Mae'r cyfarwyddwyr hefyd yn ymddiriedolwyr elusennol y Cwmni. Gwelir isod y cyfarwyddwyr fu'n gwasanaethu drwy'r flwyddyn academaidd, oni bai y nodir fel arall, a'r pwyllgorau a fynyichir ganddynt:

	Main Board	Audit & Risk	Nominations	CTS Ltd	H&W Group	All Wales Strategy
Nicola Amery	X	X	Chair			
Lynne Berry CBE	X		X		X	
Chitra Bharucha MBE	X			X		
Manon Edwards Ahir	X				Chair	X
Sam Jones	X		X			
Henry Little	X		X			
Martyn Ryan	X	Chair				
Yvette Vaughan Jones (Chair)	Chair		X (obs)			
Aileen Richards	X			X	X	
Stephen Harrison				Chair		
Geraint Davies		X				
Nigel Goldsworthy		X				
Dr Arun Midha	(Appointed 29.07.22)	X				X
Claire Pillman	(Appointed 29.07.22)	X	X			
Prof Medwin Hughes	(Appointed 29.07.22)	X				Chair

Mae'r Bwrdd yn cyfarfod o leiaf chwe gwaith y flwyddyn, gan ddirprwyo materion priodol i'r pwyllgor Archwilio a Risg a'r pwyllgor Enwebiadau. Mae pob pwyllgor yn penderfynu ar amllder ei bwyllgorau ei hun yn amodol ar y gofyniad i gwrdd ddwywaith y flwyddyn o leiaf.

Tîm Gweithredol

Aidan Lang	Cyfarwyddwr Cyffredinol
Stephanie Bradley	Cyfarwyddwr Gweithredol (Penodwyd 21.11.22)
Tomáš Hanus	Cyfarwyddwr Cerdd

Uwch Dîm Rheoli

Huw Davies	Cyfarwyddwr Cyllid ac Ysgrifennydd Cwmni (Ymddeolodd 16.01.23)
Alison Dunnett	Cyfarwyddwr Datblygu, Cyfathrebu a Strategaeth (Ymddiswyddodd 28.11.22)
Emma Flatley	Cyfarwyddwr Ymgysylltu a Phartneriaethau
Peter Harrap	Cyfarwyddwr Corws a Cherddorfa
Jan Michaelis	Cyfarwyddwr Technegol
Alison Woodward	Cyfarwyddwr Pobl a Diwylliant
Kate Bayliss	Cyfarwyddwr Gweinyddu Artistig (Penodwyd 22.09.21)